Opłata pocztowâ [illegible]sonâ ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 49/1344	לאדז, זונטאג ה אדר תרפ"ח	זעקסטער יאהרגאנג	Łódź, Niedziela 26 lutego 1928 r.	Nr. 49/1344

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

8-טונג ביים איינקויפן

לכבוד פורים!

א וואונדערבארען געשמאק אין געגנום, האט מען נור ביים טרינקען -- פון דער פירמא --

מ. לובא.

ליקיערען, קאניאקען און ווינען
דאמף-דעסטילאציאן

M. ŁUBA, Łódź
Pl. Wolności 5, tel. 21-52.

די פירמע עקזיסטירט פון 1898 יאהר

8-טונג ביים איינקויפן

ביליגער אויספערקויף פון שאקאלאד און צוקערווארג

איך טייל מיט מיט דער געעהרטער קונדשאפט, אז אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומענדען פורים, איז מיין צוקערווארג-פאבריק פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון שאקאלאד, קארמעלען, באמבאניערען, ווי אויך אלעארט צוקערווארג פון בעסטען סארט צו פאבריקס-פרייזען. נוצט אויס די געלעגענהייט!

מ. קאלסקי, פאלודניאווא 4.

DZIŚ, o godzinie 11.30 jako w pierwszą rocznicę śmierci

b. p. STEFANA D. ŁĘCZYCKIEGO

Członka Zarządu Szpitala

odbędzie się w Synagodze Szpitalnej ŻAŁOBNE NABOŻEŃSTWO, na które zaprasza

ZARZĄD SZPITALA STAROZAKONNYCH
fund. MAŁŻ. POZNAŃSKICH w Łodzi.

359

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, שבת, געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 34 יאהר מיין הייסגעליבטע פרוי, אונזער טייערע מוטער, און געטרייע טאכטער

נ"ע רחל נירענבערג
(יודישע ארטיסטין)

די לוי' קומט פאר היינט, זונטאג, 2 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז, ווסכאדניא 57. די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

בלב נשבר ונדכה הננו מודיעים ע"ד האסון הגדול שקרנו בהלקח מאתנו האיש החסיד המפואר והמצוין במדותיו ובמעלותיו התרומיות נדיב לב ויקר-רוח

נ. ע. אהרן ב"ר משה הכהן ז"ל קוטאס

בשנת השבעים לימי חייו.

ההלוי' תהיה היום, ביום א', ה' אדר בשעה 12 בבקר מבית האבל רחוב פיוטרקובסקה 85.

השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת.

18 די מיטגלידער 18

פון דער ציוג. ארגאניזאציע „מזרחי", „התאחדות" און בכלל סימפאטיקער פון מינדערהייטס-בלאק ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין אונזער הויפט-וואהל-ביורא (צעגעלניאנא 4) כדי זיך צו

רעגיסטרירען אלס פערטרויאונגס-מענער

אין די אבוואדאווע קאמיסיעס אויף דעם טאג פון די וואהלען.

יורישער וואהל-קאמיטעט

ביים בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

יודישער וואהל-קאמיטעט ביים בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען

היינט, זונטאג, דעם 26-טען פעברואר, 12 א זייגער בייטאג קומט פאר אין לאקאל פון פישער-פעראיין, פאמארסקא 18

18 אגרויסער מיטינג 18

וועגען די סיים-וואהלען.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: ד"ר י. ראזענבלאט און לאוויניק א. יאעל.

איינגאנג נור פאר מיטגלידער פון פישער-פעראיין.

צו דער עפענטליכקייט!

הכחשה!

מיר ערקלערען, דאס די מעלדונג פון דער „אגודה" אין „לאדזשער טאגעבלאט" און „נ. פאלקסבלאט" פון פרייטאג, אז מיר האבען זיך אנגעשלאסען אין זייער בלאק צו די וואהלען צום סיים און סענאט, — איז

א שקר מוחלט.

די „אגודה" האט נישט קיין רעכט צו פעררופען זיך אויף אונז און רעדען אין אונזער נאמען, ווייל קיינער פון אונז וועט נישט שטימען פאר דער „אגודה".

גראדזשיסקער חסידים.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקהייטען. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ-לאמפן). נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

יודישער פראפ. מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין
אלעע 1-טער מאי 2.

היינט, זונטאג, דעם 26-טען פעברואר, 11 א זייגער פארמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, אלעע 1-טער מאי 2

אן אלגעמיינע פערזאמלונג

פון דאמען-מאגאזין-פאך פון מיטגלידער און נישט-מיטגלידער וועגען דער ארויסגעשטעלטער פאדערונג פון די ארבייטער און וועגען בעריכט פון די אונטערהאנדלונגען מיט די מאגאזינערס.

שטעלט אייך אלע צו דער פערזאמלונג, ווייל די פראגען מוזען בעהאנדעלט ווערען. מיט אכטונג

פאך-קאמיסיע פון דאמען-מאגאזין.

367

33 פון אלג. יוד. נאצ. וואל=בלאק 33

הייבט, זונטאג, דעם 26-טען פעברואר קומען פאר פאלגענדע

=מיטינגען=

3 א זייגער בייטאג פאר׳ן ראד=פערקעהר, פאלקס-הויז, זאוואדזקא 5.
6 „ אוונד פאר טארג= און מארק=שטייער, פאלקס-הויז, זאוואדזקא 5.
6 „ „ אין גמילת חסדים, גרינער מארק 7.
6 „ „ אין געפליגעל=הענדלער=פעראיין, פאמארסקא 17.

7 א זייגער אוונד אין בעקער-מייסטער=פעראיין, פאמארסקא 15.
7 „ „ אין לוין=וועבער=פעראיין, ברזשעזשינער 7 פאר פרויען.
7 „ „ אין פאלקס=הויז, זאוואדזקא 5 פאר שאכער
7 „ „ אין גייער׳ס ראיאן, נאווא-זארזשעווסקא 7.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען פארשטעהער פון דער ליסטע 33.

דערמיט זענען מיר מודיע, אז מיר האבען געעפענט פאלגענדע וואהל-ביוראס:

1) „אגודה“, נארוטאוויטש 11, טעלעפאן 27-91.
2) פאלקס=הויז, זאוואדזקא 5, טעלעפאן 44-17.
3) „פועלי אמוני ישראל“, וווסכאדניא 66.
4) גייער׳ס ראיאן, נאווא-זשארזשעווסקא 7.
5) שייבלער׳ס ראיאן, קילינסקא 116.
6) גרינער מארק, גמילת חסדים, גרינער מארק 7.
7) אלט=שטאט, לוין-וועבער-פעראיין, [בזשעז. 7.
8) באלוט, מעסינגער, זגערזשער 76.
9) ראדאגאשטש, זילבערבערג, זשוראוויא 13.

אכטונג!

פראוויבץ!

דערמיט פאדערן מיר אייך אויף תיכף ומיד צו דעלעגירען בעפולמעכטיגטע פארשטעהער פון אייערע וואהל-קאמיטעטען, וועלכע זאלען אפנעהמען אין אונזער ביורא

וואהל-מאטעריאל

ווי אויך ערלעדיגען אלע נויטיגע פאר-מאליטעטען צום טאג פון די וואהלען.

הויפט-וואהל-ביורא

אין לאדז.

די פערוואלטונג פון דער סעקציע

איינשפענער און ריסארען-בעזיצער

פראטעסטירען אמשארפסטען געגען די „פועלי ציון“, וועלכע האבען זיך דערלויבט אויף א שווינדלערישען אופן צו שיקען איינלאדונגען צו אונזערע מיטגלידער און רופען זיי אויף א פערזאמלונג אויף היינט, זונטאג, דעם 26-טען פעברואר, אין דער צייט, ווען מיר האבען מיט דער אויבענדערמאנ-טער פארטיי קיין שום שייכות נישט. טראגט דעם, וואס דער שווינדעל וועט זיך זיי נישט איינגעבען, האלטען מיר, אז אזא האנדלונג איז נישט מעהר ווי א פראוואקאציע.

גלייכצייטיג פאדערן מיר אויף אלע אונזערע חברים צו קומען היינט, זונטאג, דעם 26-טן פעברואר פינקטליך 3 א זייגער נאכמיטאג צו דעם מיטינג פון לאדזער יודישען ראד=פערקעהר, וואס קומט פאר אין פאלקס-הויז, זאוואדזקא 5. קומט מאסענווייז!

מיט גרויס דרך-ארץ פרעזעס: יצחק ראווידאוויטש,
וויצע: פייבל צוקער, סעקרעטאר: וו. גראסמאן.
פערוואלטונגס-מיטגלידער: ישראל טערנער, לייבעל פלאם, אברהם בארנשטיין, זלמן פיגלארוש, אברהם דזשיאלאשינסקי, שלמה הערצבערג, דוד גאלדבלום, משה יאקובאוויטש, בערל גאלדבערג.

אכטונג!

לומדי דף יומי.

פון אלטשטאטישען בית-המדרש וואלבארסקא 20.

היינט, זונטאג, 5 א זייגער נאכ-מיטאג קומט פאר אין בית המדרש

א סיום-פייערונג

פון מס׳ בבא מציאה

מיט׳ן אנטייל פון אנגעזעהענע פערזענ-ליכקייטען.

הברים. קומט מאסענווייז!

זאל „קאלאסעאום“

53 זאבאדניא 53

דינסטאג, דעם 28 פעברואר 5 א זייגער בייטאג קומט פאר א גרויסער

פרויען=מיטינג

וועגען „די אויפגאבען פון דער יודישער פרוי ביי די איצ-טיגע וואהלען צום סיים און סענאט“.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: פרוי פאגעל, פרל. ראזענבלום, עפש-טיין, שטשעראנסקא לעווין (פויליש), יאסקאוויטש און אנדערע.

איינגאנג געגען איינלאדונגען.

אלע לאדזער

יודען

שטימען ד. 4-טען מערץ פאר ליסטע

נומער 33

היינט, זונטאג, פ׳ תצוה (דעם 26 פעברואר ד.י. 7 א זייגער אוונד קומט פאר אין לאקאל פון דער „אגודה“, נארוטאוויטש 11

א פראטעסט=מיטינג

געגען דער ציוניסטישער טויט-קלאפ-לאזונג

(אין צוזאמענהאנג מיט די געפאלענע קרבנות אין יענדזשעיעוו (1924), אין דאבראמיל (1928).

ס׳וועלען רעפערירען בעוואוסטע רעדנער. קומט מאסענווייז!

וואהל-קאמיטעט

ביי „אגודת ישראל“ אין לאדז.

---

18 יוד. וואהל=קאמיטעט ביים בלאק פון די נאצ. מינדערהייטען 18

היינט - פיר וואהל=מיטינגען

א) 4.30 נאכמיטאג אין זאל „קאלאסעאום“, זאכאדניא 53
ב) 8.30 אוונד אין לאקאל פון „התאחדות“, שענקיעוויטשא 3/5
ג) 8.30 אין אוונד אין לאקאל פון „מזרחי“, קילינסקי 44
ד) 8.30 „ „ „ „ „גמילת חסדים“, גלובנא 62.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ג. דעפ. ד״ר ראזענבלאט, ד״ר טארטאקאווער, אינזש. ח. שאשקעס, א. י. פראוואלסקי (ווארשא), א. אסט, ראטמאן י. מ. ביאלער, ד״ר ח. בערלאס, סטוד. ש. גאליבטער, מ. גרייוועבער, י. דעמבינסקי, מ. טעמפעלהאף, לאווניק א. יאעל, ח. מרגליות, רעד. א. נייגאלדבערג, י. ערליך, ד״ר נ. עק, נ. פאלמאז, ד״ר מ. פעלדמאן, י. פוקס, צ. רינגארט, י. שאליט א״א. איינגאנג לויט איינלאדונגען.

נאך קורצע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער חבר׳טע

רחל נירענבערג

צו דער לויה, וואס קומט פאר היינט, זונטאג 2 א זייגער פון טרויער-הויז וווסכאדניא 57 ווערען אלע אונזערע חברים און פריינד געבעטען צו קומען, כדי אפצוגעבען דער פערשטארבענער דעם לעצטען כבוד. 371

ארטיסטען-קאלעקטיוו פון פילהארמאניע.

יונגלעך

פון 15–16 יאהר פון אנ-שטענדיגע עלטערען צו א זעהר לייכט און בעסער פאך געגען באלדיגע צאהלונג ווערען געזוכט צו ער-פאהרען פאלודניאווא 25 ביי סלאווין. 395

הכחשה!

צו אלע לאדזער יודען!

אזוי ווי עס איז געוועזען פרייטאג אין די היגע יודישע צייטונגען, אז מיר קליינהענדלער-פעראיין אויף פיעטריקאווער 6 האבען זיך אנגעשלאסען אין דער ליסטע 33, ערקלערען מיר פאר דער עפענטליכקייט, אז מיר ווייסען פון גארנישט און מיר האבען קיינעם נישט ערלויבט דאס צו שרייבען אין אונזער נאמען, דאס איז א בעוויז, אז אויך די אנדערע ארגאניזאציעס, וואס זענען דארט אויסגערעכנט, האבען נישט געגעבען זייערע אונטערשריפטען.

מיר ערקלערען פאר דער עפענטליכקייט, אז אונזער פעראיין פיעטריקאווער 6 איז געוועזען און בלייבט אונפארטייאיש און מיר האבען בעשלאסען צו געבען אונזערע מיטגלידער פרייע הענד צו די וואהלען. 378

די פערוואלטונג פון קליינהענדלער=פעראיין, פיעטריקאווער 6.

(--) יוסף עהרליך.

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

מיר מאכען בעקאנט אלע צייטונגס-פערקויפער, סיי מיטגלידער, סיי נישט-מיטגלידער, אז היינט, זונטאג 7 א זייגער אין אוונד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פיעטריקאווער 66 א פערזאמלונג וועגען דער עקא-נאמישער לאגע. מ׳בעט זעהר, אז אלע זאלען קומען פינקטליך, ווייל עס ריהרט אן אייערע אייגענע אינטערעסן.

די פערוואלטונג.

וו.-פרעזעס: עמנואל לעדערמאן.
סעקרעטאר: וויעלגאוואלסקי.

האנדווערקער-פעראיין

אין דער פוילישער רעפובליק זאכאדניא 66

אכטונג, דאמען-מאגאזין-שניידער!

היינט, זונטאג, 11 אינדערפריה א וויכטיגע

פאך=פערזאמלונג

וועגען דער געשפאנער לאגע.

קיינער טאר נישט פעהלען! 633

לאָדז. 26 פעברואַר 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 26 פעברואַר 1928.

„מרידה" אין דעם דומפּיגן ווינקעל

די פּוילישע פּרעסע האָט איצט צו דערצעהלען אַ שטיקעל סענסאַציע:

דער רעדאַקטאָר פון „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" (ג. דוואַ גראָשע), דער טרויעריג־בעקאַנטער שונא ישראל, ה' סאַדזעוויטש איז אַרויסגעטראָטען פון דער רעדאַקציע, און פּאַראַלעל מיט דער עקזיסטירענדער דערמאָנהטער צייטונג האָט ער אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען אַ צווייטע צייטונג מיט'ן אַלטען נאָמען „גאַזעטאַ פּאַראַנאַ, 2 גראָשע".

רעדבי ווערט פעסטגעשטעלט, אַז אין לייט־אַרטיקעל פון דעם ערשטען נומער ווערט צווישען אַנד. געזאָגט:

„דער נאַציאָנאַלער לאַגער איז אַריין אין אַ פינסטערען, טעמפּען, דומפּיקען, ווינקעל, און דאָס פערבלייבען אין איהם, ווערט אומעגליך פאַר די אַלע, וואָס ווילען לעבען און אַרבייטען פאַר פּוילען. די אידעאָלאָגישע און פּראָגראַמאַטישע לאָזונגען פון דער אַמאָליגער נאַציאָנאַל־דעמאָקראַטיע (ענדעציע הייסט עס), זענען פערשוואונדען געוואָרען און זיי פערטרעט אַנ'אונפּרוכטבאַרע, פּוילע, צילאָזע אָפּאָזיציע, וואָס האָט דערפיהרט צו עפענטליכע מסירות און תמיטינגען אַז פּוילען וועט זיין אַזאַ, ווי מיר ווילען זי האָבען, אָבער זי וועט אינגאַנצען נישט זיין".

אין „דוואַ גראָשע" האָט זיך אָפּגעשפּאָלטען פון דער צווייטער, מחמת שווערע לופט, מען זאָגט אַריין מיט פּשוט'ע ווערטער דאָס, וואָס עס זעהט אויס צו זיין, ווי אַנ'אמת, און וואָס מיר ווייסען, האָבען שוין צעהנדליגער יאָהרען געשפּירט...

די פּוילישע פּרעסע קאָמענטירט דעם סענסאַציאָנעלען אַרויסטריט פון סאַדזעוויטש'ן שיער נישט אַלס אַנ'אַריינטריט אין סאַנאַציע־לאַגער, אַלס קולמינאַציאָנס־מאָמענט פון צושפּאַלטונג אין דעם ענדעקישען לאַגער.

און דער „ראָבאָטניק" בּפרט קוואַליפיצירט סאַדזעוויטש'ן אַלס בעל־תשובה, פון וועלכען עס וועלען זיך פרעהען די הימלען, און ער גיט צו, אַז דעם גרעסטען נצחון וועט דערמיט אָפּהאַלטען דער יודישער סוחרים־פערבאַנד מיט ווישליצקי'ן בראש...

הלמאי אַזאַ רמז, איז טאַקי אַ קשיא, ווען מ'זאָל נעהמען אין בעטראַכט, אַז נאָר דער „ראָבאָטניק" וויל גילטען פאַר אַ יודען־פריינד, און ער קאָן עס נישט פערטראָגען, וואָס דער יודישער סוחרים־פערבאַנד האָט „אָפּגעהאַלטען אַזאַ זיג".

ווען סאַדזעוויטש וואָלט טאַקי אין דער'אמת'ן געווען אַ חוזר בתשובה, וואָלט עס דאָך געדאַרפט פרעהען דעם „ראָבאָטניק" אויך..

די מעשה איז אָבער די, אַז אין דעם ענדעקישען לאַגער האָבען שוין געוויסע עלעמענטען דערפיהלט דעם דומפּיגען ריח, און אין די ראַדיקאַלע רייהען פון דעם פּוילישען סאָציאַליזם איז נאָך דאָ אַ שטאַרקע פערקאַטערונג, און דער חוש פאַר פיינשמעקעריי איז נאָך אפשר הינטערשטעליג לגבי דעם ענדעקישען העגטערשטעליג לגבי דעם ענדעקישען באָטניק" האָט הייגע דיספּוטירט, אָבער אַז זיי ביידע זענען אָפּט ווייט פון פון צו זיין ריח־נחות'דיג — דאָס איבערצייגט מען אונז גאַנץ אָפּט...

מן.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל־ערצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

צוגעמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ באַזונד. ...

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכם.

א בודאַפּעשטער דרייפּוסיאַדע!

— פון —

ד"ר א. קאַראַלניק.

„האַטוואַני לאַיאָש, באַראָן"! — דער ריכטער אין בודאַפּעשט לייענט דעם בעשולדיגונגס־אַקט. אויף דער אָנקלאַגע־באַנק זיצט אַ מענש פון אַ יאָהר פופציג אָדער צווישען פערציג און פופציג בלייך און נערוועז, מיט אַ פיינעם, דורכגייסטיגטען פּנים, „אַנ'אינטעלעקטועלער" אַנ' אַריסטאָקראַט, אַנ' אונגאַרישער אַריסטאָקראַט. געבוירן אין עשירות. דער פאָטער שוין אַ באַראָן פון דער „הייליגער סטעפאַנס־קראָנע", אַ מיטגליד פון דעם אַלט־אונגאַרישען מאַגנאַטען־הויז.

ער אַליין, האַטוואַני לאַיאָש, ווי זיי זאָגען אין אונגאַרען, אָדער לודוויג באַראָן פאָן האַטוואַני, ווי מען האָט איהם גערופען אין ווין און בערלין, אַ געלערנטער, אַ שאַרפער קריטיקער, אַנ'ערשט קלאַסיגער סטיליסט. מיט יאָהרען צוריק — עס זענען שוין איבער צוואַנציג יאָהר — איז די דייטשע ליטעראַרישע וועלט איבערראַשט געוואָרען פון אַ בוך, וואָס האָט געטראָגען אַ מערקווירדיגען נאָמען: „די וויסענשאַפט פון דעם וואָס איז נישט כדאי געוואוסט צו ווערען". אַ בוך, וואָס פיהרט צום לאָגישען סוף די געדאַנקען פון ניטצשע, אַ בוך פון שאַרפער און איינדרינגענדער קריטיק, אַ בוך ווי אַ מעסער, וואָס האָט צושניטען דאָס גייסטיגע לעבען פון דער אייראָפּעאישער קולטור־וועלט און אויפגעוויזען זיינע גרונט־פעהלערען.

וויען, בערלין האָבען זיך צוגעהערט צום קול פון דעם נייעם „אונגאַר". און באַלד זענען געקומען נייע ביכער פון זיין פעדער, עסייס, אַרטיקלען, אין דייטש און אונגאַריש, געשריבען אין דעם מערקווירדיג רייכען, פאַרביגען סטיל פון בודאַפּעשט. ווייל בודאַפּעשט האָט אַנ'אייגענעם סטיל. „איהר מיינט, אַז איהר שרייבט דייטש" — האָט אַ מאָל איינער אַ דייטשער שריפטשטעלער געזאָגט צו דר. הערצעל — „איהר האָט אַ טעות. איהר שרייבט וויענער־בודאַפּעשטער־פראַנצויזיש.

מעגליך אָבער אַט דער אייגענער ריאַלעקט איז געווען אַזאַ שעהנער, קלינגענדער און קולטור־וואַטער, אַז גאַנץ דייטש לאַנד איז פערגאַפּט געוואָרען. הערצל'ס, נאָרדוי'ס, לודוויג העוועשי'ס, אַלפרעד פּאָלגאַר'ס לויטער דייטשע שרייבער, וואָס קומען פון בודאַפּעשט און האָבען מיטגעבראַכט אין דער דייטשער ליטעראַטור זייער אונגאַריש־יודישע איינענאַרט — אָט דער ראַזיגער ווייכער, מילדער, סקעפּטיש־סענטימענטאַלער און, דער עיקר, קלוגער סטיל האָט בעקומען בירגער־רעכט אין דייטשלאַנד, האָט געמאַכט שולע.

און דאָס טאַקי ווייל די אַלע זענען געווען — יודען. אונגאַרישע יודען פון רייטשער קולטור, און דערפאַר קאָסמאָפּאָליטען, און דעריבער פערשמעלצער פון פערשידענע לעבענס־מאָטיווען, און פאַר דעם טעם אַזוי קאָמפּליצירט, ראַפינירט און שעהן.

אַ מערקווירדיג לאַנד — אונגאַרן. אַ לאַנד פון מאָנגאָלען מיט דער אולטראַ אייראָפּעאישער שטאָט. אַ לאַנד פון פּוירים, וואָס זענען נאָך פּונקט אַזוי פּרימיטיוו ווי זייערע זיידעס, די הונען, וואָס זענען געקומען אויף קליינע פערדלעך, מיט פייל און בויגען, מיט אכזריות און בלוט־דורשט אין זייערע קאַסע אויגעלעך מענשען וואָס האָבען געגעסען רויה פלייש, וואָס זיי האָבען געוואַרימט אונטערן זאָטעל. צווישען דעם אמת'ן „מאַדיאַר" און זיין שוועסטערקינד אין סיביר, דעם אסטאַיק, דעם בוריאַט, דעם געצענדינער, דעם געלען ווילדען מאָנגאָל, איז אַ קנאַפּער אונטערשיד. אָבער זיי זענען די „הערשער".

און זיי האָבען איינגעשפּאַנט פרעמדע פעלקער, אייראָפּעאישע פעלקער אין זייער יאָך און האָבען זיי געצוואונגען צו שאַפען פאַר זיי — קולטור.

דער סלאָוואַק קאָשוט האָט פאַר זיי געמאַכט אַ רעוואָלוציע. דער סערב פּעטעפי — אָדער ווי ער האָט מיט זיין אמת'ן נאָמען געהייסען, פּעטראָוויטש — האָט זיי געגעבען זייער בעסטע לירק. דער סלאָוואַק קאָלאָמאַן מיקסאַט האָט פאַר זיי געשאַפען דעם ראָמאַן, א. אַז. וו.

אָבער מעהר פון אַלע, געטרייער פון אַלע אַנדערע, האָבען זיי געדינט די יו־רען, פּרעסע, פינאַנצען, ליטעראַטור — אַלצדינג האָבען זיי די יודען צוגעשטעלט. רעדט מען אין דער וועלט פון אונגאַרישער דראַמאַטורגיע — וועמענס נעמען הערט מען? — פראַנץ מאָלנאַר און לענגיעל, און ביירע יודען. גרויסט זיך אונגאַרן מיט איהרע מאָלער — איז עס ווידער אַמאָל לאַסלאָ — דער אונגאַרישער יוד, וואָס שטעהט אין שפּיץ.

זיי פאַרשטעלען זיך, זיי בייטען די נעמען. פון „קליין" ווערט „קיש" און פון „נאַלר" ווערט „אַראַני", פון פּאָלאַק ווערט לענגיעל און פון באַמבערגער ווערט וואַמבערי. יעדער האָט אַמאָל אַנדערש געהייסען, אָבער יעדער פון זיי האָט מקריב געווען פאַר דעם „מאַדיאַרענטום" זיין נאָמען, זיין פערזענליכקייט, זיינע וואָרצלען, אַוועקגעשאָנקען זיך צו אונגאַרן. און די הונען האָבען מיט זייער טאַטערישען שמייכעל צוגענומען די מתנות און גענענטפערט, ווי די טאַטערישע כאַנען אַמאָל, ווען די „נאָלרענע ערדע" האָט געהערשט איבער גאַנץ מזרח־אייראָפּע, גענענטפערט מיט — אַ בייטש...

„האַטוואַני לאַיאָש, באַראָן, — אונטערברעכט די שטים פון דעם ריכטער די געדאַנקען פון דעם אָנגעקלאָגטען — „איז דאָס אמת, אַז איהר האָט מיט צוויי יאָהר צוריק אַטאַקירט אין אַ בוך, אין אַנ'אַרטיקעל, דעם באַשטעהענדען רעזשים, די רעגירונג פון דעם רעגענט אַדמיראַל האָרטי?"

האַטוואַני שאָקעלט מיט'ן קאָפּ „יאָ" איך האָב אַטאַקירט, פּונקט ווי אַ סך אַנדערע אונגאַרישע פּאַטריאָטען האָבען עס געטהון. איך האָב געקעמפט פאַר פרייהייט, פאַר דעמאָקראַטיע, פאַר די אידעאַלען פון לודוויג קאָשוט און פראַנץ דעאַק, די גרויסע פיהרער פון אונגאַרנ'ס בעפרייאונג. אָבער איך האָב אויך געשריבען אַ בוך, דאָס פערוואונדעטע לאַנד" וואו איך האָב אָנגעקלאָגט אייראָפּאַ פאַר דער עוולה, וואָס איז בעגאַנגען געוואָרען בנוגע צו אונגאַרן, פאַר דער גזלה פון די פּראָווינצען, פאַר דער אומגערעכטיגקייט פון דעם פרידענס־טראַקטאַט. איך האָב געפאָדערט אַ רעוויזיע פון דעם שלום־אָפּמאַך, גערופען דאָס געוויסען פון אייראָפּאַ גוטצומאַכען דעם פערברעכען, וואָס איז בעגאַנגען געוואָרען געגען אונגאַרן."

„יאָ, יאָ, — פאַרוואָס זענט איהר צוריקגעקומען פרייוויליג קיין בודאַפּעשט, פאַרוואָס האָט איהר פערלאָזען ווין און געקומען זיך שטעלען פאַר דעם אונגאַרישען געריכט?."

„פאַרוואָס? איך בין דאָך אַנ'אונגאַר! געבוירען דאָ, דאָ ערצויגען, מיין פאָטער אַנ'אונגאַרישער מאַגנאַט, מיין שפּראַך אונגאַריש, מיין ערד — די ערד פון די מאַדיאַרען, איך גלויב אין דעם אונגאַרישען פאָלק, אין זיין גערעכטיגקייט. אמת, מיינע פריינד, אָסקאַר יאַסי און די אַנדערע עמיגראַנטען האָבען מיך געוואָרענט. אָבער די פערטרויענס־מענער פון גראַף בעטלען, דער פּרעמיער, האָבען מיך פערזיכערט, אַז דאָס אונגאַרישע געריכט וועט זיין צו מיר ווענינסטענס אַזוי מילד ווי צו דעם געלד־פעלשער פירשט ווינדישגרעץ. ווי צו די מערדער, וואָס זענען אָרגאַניזירט אונטער דעם נאָמען „די ערוואַכענדע מאַדיאַרען". איך האָב זיי געגלויבט, די פּאָליטיקער און וואָרטפיהרער פון מיין פאָטערלאַנד, און איך האָב זיך פערבענקט אין דער פרעמד. איך קאָן נישט לעבען אָהן אונגאַרישער לופט. איז דען נישט די אַלטע אונגאַרישע מאָטאָ: „עקסטראַ אונגאַריאַם נאָן עסט וויטאַ, סי עסט וויטאַ, נאָן עסט איטאַ"?" — אויסער אונגאַרן איז נאָר נישטאָ קיין לעבען, און אויב עס איז דאָ אַ לעבען, איז דאָס נישט אַזוי."

דער ריכטער האָט צוגעהערט מיט אַ האַלבען אויער, געשטעלט נאָך אַ פאָר פראַגען — און דערנאָך אַוועקגעשטעלט די לעצטע, די ענטשיידענדע פראַגע: „האַטוואַני לאַיאָש־באַראָן! איהר זאָגט, אַז איהר זענט אַנ'אונגאַר, אַ „מאַדיאַר עמבער" — גוט, אָבער איז דאָס נישט

(ווייטער זעה 6־טע זייט).

נישט־פערעפענטליכע ווערק פון מאַקס נאָרדוי.

געפונען צוויי וויכטיגע מאַנוסקריפּטען.

פּאַריז. (י.ט.אַ.) ביים ברענגען אין אָרדנונג די ליטעראַרישע ירושה פון מאַקס נאָרדוי זענען צוו. אַנ. געפונען געוואָרען 2 גרעסערע ווערק: „די טראַגעדיע „רחב" אין פערזען און דאָס פּמעט פערענדיגטע סאָציאַל־פילאָזאָפישע ווערק „דער וועג צו זיטליכקייט" (אַנ'. ערך 380 זייטען). די פיר־אַקטיגע טראַגעדיע „רחב" שטעלט פאָר די בעלאַגערונג פון יריחו און איז פערפלאָכטען מיט אַ ליבע־טראַגעדיע, וואָס ענדיגט זיך מיט'ן זעלבסטמאָרד פון רחב־הזונה.

אין קורצען וועט די דראַמע ערשיינען אין בוך־פאָרם און וועט אויסגעפיהרט ווערען דורכ'ן העברעאישען טעאַטער אין ירושלים.

דאָס מאָראַל־פילאָזאָפישע ווערק „דער וועג צו זיטליכקייט", וואָס נאָרדוי האָט געשאַפען נאָכ'ן קריג ביז זיין קראַנקהייט, צייכענט זיך אויס מיט אַלע מעלות פון נאָרדוי'ס ווערק און וועט זיכער מאַכען נאָכ'ן ערשיינען אַ שטאַרקען רושם.

אויסגראָבונגען אין ארץ ישראל

בעשטעטיגען די געשיכטע, ווי אַזוי יהושע האָט איינגענומען כנען.

ניו־יאָרק. (יט"אַ). די יודיש־פּאַלעסטינישע ארכעאָלאָגישע געזעלשאַפט האָט בעקומען צוגעשיקט אַ בעריכט פון פּראָפעסאָר גאַרסטינג, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז די אויסגראָבונגען, וואָס זענען לעצטענס דורכגעפיהרט געוואָרען אין ארץ ישראל, בעשטעטיגען די געשיכטע, וואָס ווערט דערצעהלט אין תנ"ך וועגען דעם, ווי אַזוי יהושע האָט איינגענומען דאָס לאַנד כנען, און ווי אַזוי ער האָט בעזיגט יעדעס פאָלק בעזונדער און איינגענומען יעדע שטאָט.

אינ'ם בעריכט ווערט איבערגעגעבען, אַז בעת אויסגראָבונגען אין דרום פון ים־כנרת, זענען ענטדעקט געוואָרען די רואינען פון דער שטאָדט און פון דער פעסטונג חצור, וואָס יהושע האָט איינגענומען שוין אויף זיינע עלטערע יאָהרען.

אַ סך פעלצער און שטעדט, וועגען וועלכע עס ווערט דערצעהלט אין תנ"ך, אַז יהושע האָט איינגענומען, זענען שוין לאַנג ענטדעקט געוואָרען, דורך פערשידענע ארכעאָלאָגישע עקספּעדיציעס, אַזוי אַז מען האָט שוין געקענט מאַכען אַ גרונדליכע עטנאָגראַפיש לאַנדקאַרטע וועגען אַלע מיליטערישע בעוועגונגען פון יהושע. מען האָט אָבער נישט געוואוסט, וואו עס געפינט זיך חצור איינע פון די וויכטיגסטע שטעדט, וואָס יהושע האָט איינגענומען. איצט איז שוין אויך די שטאָדט חצור ענטדעקט געוואָרען.

די ערצטליכע לאַבאָראַטאָריע

פון ד"ר מעד.

ST. HURWICZ

(אַנאַליזען פון אורין, בלוט, קאַל א. אַז. וו. אונטערזוכונגען פון געשווירען, ראַק, אויסשיילונגען א. אַז. וו)

איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף

WSCHODNIA 76

(רוג נאַרוטאָוויטש־גאַס) טעל. 53-30.

דער קאָמוניסטישער יוגענד־פערבאַנד אין סאָוויעט־רוסלאַנד

פאַר אַ יודישען אויטאָנאָמען ישוב אין ביר־ביידזשאַן

מאָסקווע, (י.ט.אַ.) דאָס צענטראַל ביוראָ פון די יודישע סעקציעס פון קאָמוניסטישען יוגענד־פערבאַנד אין סאָוויעט־רוסלאַנד האָט איינשטימיג בעשלאָסען מיט אַלע קרעפטען צו אונטערשטיצען דעם פּראָיעקט צו קאָלאָניזירען יודען אין ביר־ביידזשאַנער ראַיאָן און שאַפען דאָרט אַ יודישען אויטאָנאָמען ישוב. דאָס צענטראַל־ביוראָ האָט בעשלאָסען צו שטעלען אין רשות פון „קאָמזעט" אַלע יוגענדליכע יודישע קאָמוניסטען פאַר דער אַרבייט.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אויסצואַרבייטען אַ בעזונדערן פּלאַן וועגען בעזעצען יוגענדליכע אין בירא־ביידזשאַנער ראַיאָן. 50 יודישע שילער פון אַגראָנאָמישען טעכניקום אין האָמעל האָבען זיך געווענדעט צום „קאָמזעט" ער זאָל זיי העלפען צו בעזעצען זיך אין בירא־ביידזשאַן כדי צו שאַפען דאָרט אַ לאַנדווירטשאַפטליכע קאָמונע.

—o—

17־יעהריגער יודישער בחור

אויפגעהענדער שטערן אין דער שאַכמאַטען־וועלט.

ריגע. (י.ט.אַ.) דאָ איז אָנגעקומען אַ סאָוויעטישע שאַך־מאַנשאַפט, צווישען וועלכער עס געפינען זיך אויך אייניגע בעוואוסטע יודישע שפּילער, ווי ראָכלין, וויינשטיין, לעבעדעוו, פעלדמאַן, לעווענפיש א. אַנ. דער הויפּט־כח פון דער מאַנשאַפט איז אָבער דער יונגער שפּילער, די האָפנונג פון דער סאָוויעטישער שאַך־וועלט איז דער יודישער יונגערמאַן מיכאל באָטווינניק. ער האָט נישט לאַנג צוריק געענדיגט אַ מיטעלשול, איז אָנגעקומען אין דער הויכשול און געהערט צו דעם שאַכמאַטען־קלוב פון די לענינגראַדער אייזענבאַהנער. די סאָוויעטישע שאַכמאַטיסטען האַלטען איהם פאַר אַ שאַך־גאון און לעגען אויף איהם די גרעסטע האָפנונגען.

באָטווינניק, וועלכער איז איצט אַלט איינגאַנצען 17 יאָהר, האָט אָנגעהויבען שפּילען שאַך אַלס אַנ'11־יעהריגער יונגעל, צו 14 יאָהר האָט ער שוין גענומען דעם ערשטען פּריז אין טורניר פון שפּילער פון דער ערשטער קאַטעגאָריע. אויף דעם נישט־לאַנג־צוריק פאָרגעקומענעם שאַך־טורניר אין מאָסקווע, אויף דער מייסטערשאַפט פון ס.ס.ס.ר. האָט דער יונגער באָטווינניק דערגרייכט אויסערגעוועהנליך־גלענצענדע רעזולטאַטען און האָט בעקומען דעם טיטול „מאַעסטראָ"

יודישער יאָהרבוך פון גרויס־בערלין פאַרן יאָהר 1928

בערלין. (י.ט.אַ.) די טעג ערשיינט „דאָס יאָהרבוך פון גרויס־בערלין פאַר'ן יאָהר 1928" — אַ וועג־ווייזער איבער די יודישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס אין בערלין אונטער דער רעדאַקציע פון דר. יאַקאָבסאָן.

הייאָהר איז דאָס יאָהרבוך בערייכערט געוואָרען נאָך מיט אַ ליטעראַרישער אָפּטיילונג, אין וועלכער פאָרשטעהער פון פערשידענע ריכטונגען שילדערן אויספיהרליך די וויכטיגסטע פּראָבלעמען פון דייטשען יודענטום. אויך די אינפאָרמאַציע און סטאַטיסטישע אָפּטיילונג איז הייאָהר בעדייטענד פערגרעסערט געוואָרען.

לאָדז 26 פעברואַר 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז 26 פעברואַר 1928

26 זונטאַג ה אדר תרפ"ח

פעברואַר
זון־אויפגאַנג 7.13
זון־אונטערגאַנג 4.32
לענג פון טאָג 8.19

פון דער קהלה.

אויפפאָדערונג צו וועהלען אַ פּרעזידיום. — בעשטעטיגט עטאַט־רשימה.

(—) די קהלה־פערוואַלטונג האָט דערהאַלטען אַ בריף פון רעגירונגס־קאָמיסאַר, אַז שפּעטסטענס ביז'ן 27־טען פון ד. ח. זאָל פאָרקומען אַ זיצונג פון דער ניי־געוועהלטער פערוואַלטונג און ס'זאָלען פאָרקומען וואַהלען פון אַ פאָרזיצער און פון פּרעזידיום.

*

די קהלה־פערוואַלטונג האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון קולטוס־מיניסטעריום, אַז די 5־טע ליסטע פון עטאַט אויפ'ן יאָהר 1926 איז בעשטעטיגט געוואָרען.

(—) אויף נעכטען אָוונד איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר סאָציאַלער הילף, כדי צו בעטראַכטען די פראַגע וועגען קויהלען־פערטיילונג. צו דער זיצונג זענען געקומען דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע דאָזאָר זילבערשטיין און די דאָזאָרעס קאַראַ און פּליוואַצקי. צו אַ קוואָרום האָט געפעהלט נאָך אַ דאָזאָר. צוליב דעם איז די זיצונג נישט פאָרגעקומען.

שטאָדטישע סובסידיעס פאַר'ן העברעאישען שול־וועזען

דעלעגאַציע פון „התאחדות" ביים שטאָדט־פּרעזידענט.

פרייטאָג האָט אַ דעלעגאַציע פון דער ציוניסטישער אַרבייטס־פּאַרטיי התאחדות פון די ה"ה ד"ר שוויג ד"ר עלענבערג צוזאַמען מיט דעם פאָרזיצער פון דער פערוואַלטונג פון דער פאָלקס־שול א. נ. פון „שלום עליכם" דיר. ש. ריעגער בעזוכט דעם שטאָדט־פּרעזידענט זשעמיענצקי און איהם פאָרגעלעגט אַ מעמאָריאַל וועגען דעם מצב פון אַ רייה יודישע קולטורעלע אינסטיטוציעס אין אונזער שטאָדט ווי פאָלקס־שול א. נ. פון „שלום עליכם" יודישער פאָלקס - אוניווערסיטעט, העברעאישע אָוונד - קורסען „התחיה" און פאָלקס־ביבליאָטעק א. נ. פון א. ד. גאָרדאָן. אַלע דערמאָנטע אינסטיטוציעס דינען די ברייטעסטע יודישע פאָלקסמאַסען. זייער פינאַנציעלער מצב איז אָבער זעהר טרויריג, ווייל זיי בעקומען נישט קיין שום סובווענציעס. די דעלעגאַציע האָט פערלאַנגט, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל אין דעם ביודזשעט פון יאָהר 1928 אַריינשטעלען געהעריגע סובסידיעס פאַר אַלע די אינסטיטוציעס.

דער שטאָדט־פּרעזידענט, אויסהערענדיג די דעלעגאַציע, האָט ערקלערט, אַז דער איצטיגער מאַגיסטראַט וויל צופרידען שטעלען די קולטורעלע בעדערפּנישען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און האָט צוגעזאָגט די מעמאָריאַלען פאָרצולעגען דעם מאַגיסטראַט, וועלכער וועט די פּאָסטולאַטען בעריקזיכטיגען אין ראַהמען פון די ביודזשעט־מעגליכקייטען.

עלעקטריע

אין לאָדזער פּאָוויאַט.

(§) אין לאָקאַל פון דער לאָדזער סטאַראָסטווע איז אונטערן פאָרזיץ פון סטאַראָסטע זשעווסקי, נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען עלעקטראָפיצירען דעם לאָדזער פּאָוויאַט.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע אין דער פראַגע איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע.

זי איז אוועק פון דער וועלט מיט זיין נאָמען אויף די ליפּען.

ריהרענדע געשיכטע פון אַ גרויסער, טראַגישער ליבע.*)

ווי מען זעהט פון דעם טאָג־בוך, האָט פראַניאַ צוגעטראַכט אַ שרעקליכע נקמה פאַר שלמה'ן, צוליב דער שרעקליכער בעליידיגונג, וועלכע זי האָט אַדורכגעמאַכט. פראַניאַ איז אָבער נישט בכוח געווען די נקמה אויסצופיהרען, צו שטאַרק האָט זי געליבט און צו פיל געווען פעראַנטוואָרטליך פאַר איהרע מעשים.

שלמה האָט, זעהט אויס, זיך איבערגעלעגט, אַז ער האָט זיך צו ווייט פערגאַלאָפּירט, און געפּרובט מיט אַלע מיטלען זיך איבערצובעטען מיט זיין כלה און מיט איהרע עלטערן.

פראַניאַ האָט זיך ביי איהם געבעטען, אַז ער זאָל מאַכען אַ סוף צו דער אונערטרעגליכער לאַגע און אָפען ערקלערען, אַז ער וויל זי פּטור ווערען.

שלמה האָט אָבער זיין קרבן נישט אָבגעלאָזען, ער האָט צום לעצטען מאָל ערקלערט, אַז ער וויל תנאים שרייבען און וועט מיט פראַניאַ'ן חתונה האָבען. פראַניאַ האָט אין איהר גאַנצער נאַאיוויטעט און אויפריכטיגקייט זיך געלאָזט איבערבעטען און אַ שטיקעל צייט איז געווען שטיל.

גלייכצייטיג האָט זיך אָבער פראַניאַ'ס קראַנקהייט, וועלכע זי האָט בעקומען אַ דאַנק איהר „בעשערטען", זיך געשטאַרקט און די דאָקטוירים האָבען איהר צוגעזאָגט זי אויסצוהיילען, בתנאי, אַז זי זאָל קיין שום עגמת נפש נישט האָבען.

באַלד דערויף זענען פאָרגעקומען די תנאים צווישען שלמה'ן און פראַניאַ'ן און עס האָט זיך גערוכט, אַז ס'וועט אַלץ שוין זיין כשורה. אַזוי איז אָבער נישט געווען. שלמה'ן איז ווידער נמאס געוואָרען דער ענין און האָט צוגעטראַכט אַ פּלאַן, ווי אַזוי ווייטער צו אָפּנאַרען פראַניאַ'ן און איהרע עלטערן.

אין אַ צייט אַרום האָט שלמה ערקלערט, אַז ער וויל חתונה האָבען מיט פראַניאַ'ן דערייבער וויל ער איבערטראָגען זיין ווערקשטעל קיין לאָדז און זיך דאָ איינאָרדנען. אַזוי האָט ער אויך געטון. אָבער ווי נאָר ער האָט די ווערקשטעל געהאַט אין לאָדז, האָט ער ווידער פערקויפט אַלע זאַכען און זיך געלאָזען הוליען אויף וואָס די וועלט שטעהט. דערווייל האָט ער זיך דאָ בעקענט מיט אַ פרייליין, אַ געוויסע ח. נ. פון אַלעקסאַנדראָווסקע גאַס. עס האָט נישט לאַנג געדויערט און ער האָט מיט דעם מיידעל תנאים געשריבען. אַזוי אַרום, איז שלמה שוין געווען אַ חתן פון צוויי כלות, שווערענדיג יעדע פון זיי ליבע און טרייהייט. פערשטעהט זיך, אַז קיינע פון די מיידלעך האָבען נישט געוואוסט וועגען דער אַנדערער, אַזעלכע סודות קען מען אָבער לאַנג נישט בעהאַלטען. און ס'האָט טאַקי נישט לאַנג געדויערט און פראַניאַ האָט זיך דערוואוסט וועגען שלמה'ס צווייטע כלה. איז זי געקומען קיין לאָדז און אַוועק צו פרל. ח.נ., כדי זיך מיט איהר אַדורכצושמועסען; ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס לאָדזער מיידעל האָט גאָרנישט געוואוסט וועגען דעם גאַנצען ענין. זי האָט תיכף איבערגעריסען מיט שלמה'ן און איהם פון זיך פערטריבען.

שלמה'ן האָט דער ענין שטאַרק פערדראָסען, און ער האָט געוואָלט נקמה נעהמען אָן פראַניאַ'ן, וועלכע האָט איהם געשטערט אין זיינע אַפערעס. און האָט זיין שרעקליכען נקמה־פּלאַן אויסגעפיהרט. עס איז איהם ווידער געלונגען צו געווינען דאָס צובראָכענע מידע האַרץ פון פראַניאַ'ן. מיט זיינע זיסע רייד איז איהם געלונגען אַוועקצוטרייבען אַלע ספקות צו בעקומען ווידעראַמאָל אַביסעל געלד און ווייטער שפּילען זיינע הינטישע שטיק. ס'האָט זיך דערנעהנטערט די צייט פון דער חתונה, וועלכע איז בעשטימט געוואָרען צווישען שלמה'ן און פראַניאַ'ן. פראַניאַ'ס נישט־גאַנץ פערמעגליכע עלטערן האָבען געטון איבער זייערע מעגליכקייטען, כדי די חתונה אַדורכצופיהרען. אַלץ איז געווען צוגעגרייט, דער **מזל'דיגער און גליקליכער טאָג פאַר דער** ליבענדער פראַניאַ איז געקומען, אַלע האָבען געשטראַהלט פאַר שמחה את פרייד. די געסט זענען געקומען, די כלה איז געווען אויסגעפּוצט און מ'איז געפאָהרען נאָכ'ן חתן.

דאָ האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז שלמה האָט בעשלאָסען אויסצופיהרען זיין שרעקליכען סאַדיסטישען פּלאַן. שלמה **איז מיט אַמאָל נעלם געוואָרען. מ'האָט איהם** אומזיסט די גאַנצע נאַכט אַרומגעזוכט, אומזיסט געמיינט, אַז ס'האָט מיט איהם אַן אומגליק פּאַסירט. שלמה איז ערגיץ געזעסען און אין האַרצען געלאַכט פון דעם איינגעגעבענעם נקמה־אַקט.

די געסט זענען זיך פונאַנדערגעגאַנגען טאַטע־מאַמע האָבען געוויינט אויפ'ן קול און פראַניאַ האָט זיך געקאָרטשעט אין וועהען פון איהר אָנפאַל אויף איהר קראַנקהייט. פראַניאַ'ס קראַנקהייט האָט זיך פערשטאַרקט, מ'האָט זי אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, וואו מען האָט איהר געמאַכט אַן'אָפּעראַציע. זי האָט זיך אָבער נישט געלאָזט ראַטעווען, אַראָפּגעריסען די באַנדאַזשען פון זיך און געבעטען מ'זאָל איהר ערלויבען צו שטאַרבען....

דער גורל האָט איהר צוליב געטון פראַניאַ איז געשטאָרבען, רופענדיג צו איהר טויטען בעט שלמה'ן, וועלכען זי האָט אַזוי שטאַרק געליבט.

שלמה איז נישט געקומען און בעת מ'האָט פראַניאַ'ן געפיהרט צו איהר אייביגען רוה, האָבען בעקאַנטע געזעהען שלמה'ן טאַנצען „טשאַרלסטאָן" אין איינעם פון די לאָדזער טאַנץ־זאַלען...

*) זעה נייער פאָלקסבלאַט נומער 48.

דאָנערשטאָג'דיגע זיצונג פון לאָדזער שטאָט־ראַט

(—) פאַר'ן אָנהויב פון דער דאָנערשטאָג'דיגער שטאָט־ראַט־זיצונג האָט די נ.פּ.ר.'ישע פראַקציע אַריינגעטראָגען אַן אינטערפּעלאַציע צום מאַגיסטראַט וועגען אויסצאָהלען די פּרעזירענטען און לאַווניקעס די 13־טע פּענסיע צוזאַמען מיט די איבריגע שטאָטישע אָנגעשטעלטע, לויט דער מיינונג פון די נ.פּ.ר. איז אַזאַ האַנדלונג אונגעזעצליך. אַן ענטפער אויף דער ראָזיגער אינטערפּעלאַציע, וועט דער מאַגיסטראַט געבען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג.

דאַן וועט גענומען צו קענטניש דער בעשלוס פון מאַגיסטראַט, אַז די רעלעגאַטען פון מאַגיסטראַט און שטאָט־ראַט אין דעם אויפזיכטס־ראַט פון עלעקטראָוניע און טראַמוואַי ־ געזעלשאַפט זאָל דאָס געהאַלט, וואָס זיי בעקומען אין די דערמאָהנטע געזעלשאַפטען, אַריינטראָגען אין דער שטאָטישער קאַסע.

ס'ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאַג וועגען העכערען דעם שטאָטישען שטייער אויף הייזער. דער שטייער וועט בעטרעפען פון 25 ביז 100 פּראָצענט צום מלוכה'שען שטייער אויף הייזער.

נאָכדעם ווי ראַטמאַן האַלענדערסקי רעפערירט וועגען בוי־מאַטעריאַלען ווערט דאַן אויך אָנגענומען דער בעשלוס פון מאַגיסטראַט וועגען זאַמלען בוי־מאַטעריאַלען אויפ'ן קומענדיגען בוי־סעזאָן.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(§) ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצער שאָסע 50) ג. כאָנדזשינסקי (פּיעטרקאָווער 164) וו. סאָקאָלעוויטש (פּושעיאַזד 19), י. רעמבעלינסקא (אַנדזשעיאַ 26) זונדעלעוויטש (פּיעטרקאָווער 25) מ. קאַספּערקעוויטש (זגערזשער 54), וו. טראָוקאָווסקא (בזשעזשינער 56).

פון דאַבראָטשינאַשטש"

(ב) דער „דאַבראָטשינאַשטש" האָט זיך געווענדעט צום מאַגיסטראַט מיט אַ בקשה וועגען אַ סובסידיע פון 18 טויזענד זלאָטעס, אויף צו עפענען נאָך אַ זאַל פאַר קאַליקעס.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַרטיסטען

חנה לערנער און דוד זיידערמאַן

שבת, דעם 3. מערץ, 3.30 אַ זייגער נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען

„בר־כוכבא"

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון גאָלדפאַדען.

הויפּט־ראָל „בר־כוכבא"—דוד זיידערמאַן.

שבת, ד. 3־טען, זונטאַג, ד. 4־טען, מיטוואָך ד. 7־טען מערץ, 9 אָוונד

פּרעמיערע! צום 1־טען מאָל אין לאָדז! פּרעמיערע!

די לאַנג־ערוואַרטעטע פּיעסע — דער שלאַגער פון אַמעריקאַ

מאַשקע וועט אַ כלה

אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שטיינבערג.

הויפּט־ראָלען: „מאַשקע"—חנה לערנער; „וואָלאָדיאַ"—דוד זיידערמאַן רעזשיס. פון ד. זיידערמאַן. - האַנדלונג: 1. אַקט: אין רוסלאַנד; 2־טער און 3־טער אַקט: אין אַמעריקאַ. די שענסטע און פּרעהליכסטע קופּלעטען, דועטען, טערצעטען, קוואַרטעטען ווערען געזונגען אין דער פּיעסע „מאַשקע וועט אַ כלה". מאָנטאַג, ד. 5. ווערט נישט געשפּילט.

דינסטאַג, דעם 6־טען מערץ, 9 אָוונד— לכבוד פּורים

„אחשורוש"

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון גאָלדפאַדען.

הויפּט־ראָל „מרדכי הצדיק"—דוד זיידערמאַן.

ס'נעהמען אַנטייל פּ ר י ע ן: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מ ע נ ע ר: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

בויען הייזער

אַקציע פון מאַגיסטראַט.

(מ) דער איצטיגער מאַגיסטראַט האָט פאָרגענומען אַ שטאַרקען קאַמף מיט'ן דירות־הונגער, וועלכער איז די סיבה פון פיל קראַנקהייטען. אין פערלויף פון די לעצטע וואָכען איז דער מאַגיסטראַט צוגעטראָטען צו דער זעהר אַקטועלער פראַגע פון בויען אַרבייטער־הייזער אין קאָנסטאַנטינער וואַלד און אויף ניי־ראָקיטשע. אין מערץ ענדיגט זיך דער קאָנקורס און אין אַפּריל וועט מען שוין צוטרעטען צו די דירעקטע בוי־אַרבייטען.

דער נייער „קאָמיטעט פונאַנדערבויען די שטאָט" האָט אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעז. זשעמיענצקי שוין אָפּגעהאַלטען צוויי זיצונגען, לויט'ן בעריכט וועלכען עס האָט אָפּגעגעבען אינזש. בזשאָזאָווסקי, האָט דער קאָמיטעט אין 1927 בעשטעטיגט הלואות אויף 28 מיליאָן זל. צוליב מאַנגעל אין קרעדיט האָט מען די סומע שפּעטער רעדוצירט ביז 6,745,000 זל. פון דעם איז פאַקטיש אויסגעצאָהלט געוואָרען 6,062,000 זל. די קרעדיטען פאַר די בעדערפעניש פון דער שטאָט־פערוואַלטונג זענען נישט בעריקזיכטיגט געוואָרען אין אַ גענוגענדער מאָס: די בעשטימטע 2 מיליאָן 386 טויזענד זל. זענען רעדוצירט געוואָרען אויף 849,000 זל. אַ חוץ דעם איז בעשטימט געוואָרען אויף אויסצוענדיגען די הייס פאַר עקסמיטירטע אויף נאַפּיורקאָווסקא — 264 טויזענד זל.

נאָך אַ וכוח, איז בעשלאָסען געוואָרען פערשטענדיגען זיך מיט דער „באַנק גאָספּאַדאַרסטוואַ קראַיאָווענאַ" און פעסטשטעלען וויפיל איז נאָך געבליבען צו פערטיילען קרעדיטען פון קאָנטינגענט פאַר 1927; ביטעס וועגען הלואות, וואָס זענען אַריינגעקומען פון פריהער, געגען נאָכקאָנטראָלירען, דערביי זאָלען די בעדערפענישען פון דער שטאָט־פערוואַלטונג בעריקזיכטיגט ווערען, און די פאָרשלאַגען איבערשיקען דער „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָווענאַ".

נאָכדעם האָט לאַווניק איזרעבסקי און אינזש. שפּער רעפערירט וועגען דער פראַגע פון אויסקויפען די נויטיגע פּלעצער און גרונטען אויף די עקען שטאָט.

דער מאַגיסטראַט האָט זיך געווענדעט צו הויפּט־אַגראַר־אַמט, אַז ער זאָל ניט בעשטעטיגען קיין נייע פּאַרצעלאַציעס אָהן דער בעשטעטיגונג פון דער שטאָט־פערוואַלטונג, אויב די פּאַרצעלירטע גרונטען געפינען זיך אין דער אינטערעסען ספערע פון דער שטאָט.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצואַרבייטען אַן'אַלגעמיינעם פּראָגראַם וועגען פונאַנדערבויען די שטעט און אויף אַ צוואַנגס ־ אופן אויסקויפען די נויטיגע פּלעצער הינטערן שטאָט.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערעפענטליכען אַ קאָנקורס אויף אַ טיפּ פון קליינע געביידעס, וואָס זאָלען קאָסטען ביליג און זיין עסטעטיש. דער מאַגיסטראַט וועט נישט קענען קיינעם צווינגען צו בויען אין די עקען שטאָט אַזאַ, אָדער אַן'אַנדער הויז, אָבער דאָס וועט צוהעלפען די איינוואוינער פון די פּאָרשטעט. וואָס זענען מייסטענס וועהניג פערמעגליך, זיי זאָלען לייכטער קענען קומען צו אַ וואוינונג. דאָס איינהייטליכע בויען וועט קאָסטען ביליגער און וועט אויך האָבען אַ עסטעטישען ווערט.

אַדרעסען־ביוראָ.

(§) נעכטען איז אין לאָקאַל אויף פּוסטאַ 13 פאָרגעקומען דאָס פייערליכע איבערנעהמען פון דעם אַדרעסען־ביוראָ דורכ'ן מאַגיסטראַט. איבערגענומען דאָס ביוראָ האָט לאַווניק יאָעל ביי דער אַסיסטענץ פון די לאַווניקעס איזדעבסקי און אַדאַמסקי און שעף פון דער סטאַטיסטישער אָבטיילונג ה' ראָסעט.

זיך אויפגעהאָנגען

אויפ'ן וועב־שטוהל.

(§) אין לעאָנאַרד'ס פאַבריק איז נעכטען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער 57־יעהריגער וועבער לעאָנאַרד קינאַס (זשגאָווסקאַ 17). דער אומגליקליכער האָט זיך איבערגעשניטען די אָדערען אויף ביידע הענד און נאָכדעם זיך אויפגעהאַנגען אויף דעם וואַרשטאַט, ביי וועלכען ער האָט געאַרבייט 30 יאָהר.

אַ זאָאָלאָגישען גאָרטען

און וואַרם־שטובען.

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קולטור־און בילדונגס־קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט איז בעשלאָסען געוואָרען אַריינצופיהרען אין ביודזשעט אויפ'ן נייעם שול־יאָהר פּאָזיציעס: אויף צו אָרגאַניזירען וואַרם־שטובען פאַר דער שול־יוגענד, אויף צו עפענען אַן'אָפּטיילונג פון דער „ווישכניצע" און אויף צו עפענען אַ זאָאָלאָגיש־באָטאַנישען גאָרטען ביים שטעטישען פּאַרק „זשרודליסקאָ".

18 ייִדען! צוויי מיליאן שטימען האט די ליסטע פון מינדערהייטס-בלאק

בעקומען בשעת די פאריגע סיים-וואהלען אין יאהר 1922.

18 מיליאנען שטימען וועט די ליסטע פון ☚ מינדערהייטס-בלאק נומער 18

בעקומען ביי די איצטיגע וואהלען. 18

די ליסטע נומער 18 איז די איינציגע ליסטע פון דעם גאנצען נאציאנאלען יודענטום אין פוילען, אויף וועלכער עס פיגורירען די אויסגעפרובטע קעמפער פאר יודישע נאציאנאלע, רעליגיעזע רעכט און עקאנאמישער גלייכשטעלונג.

ערפילט אייער נאציאנאלען חוב שטימט נאר פאר דער ליסטע נומער 18.

קיין איינציגע שטימע דארף נישט אפגעגעבען ווערען פאר די פערשוועכער פון יודישען כבוד, ווענמעס איינציגער ציל איז צוברעכען יודישע מאנדאטען.

698

די לעצטע וואך פון דער וואהל-אגיטאציע.

פון נאציאנאליטעטען=בלאק.

דער וואהל - קאמיטעט פון מינדערהייטס-בלאק ענטוויקעלט א פיבערהאפטע וואהל-פראפאגאנדע דורך פלאקאטען, אויפרופען א. א. וו. עס זענען אויפגעעפענט געווארען א גאנצע רייה וואהל - אינפארמאציע - ביורא'ס אין אלע ראיאנען פון שטאדט. דער קאמיטעט האט אויך ארויסגעשטעלט אין די שויפענסטער אין פערשידענע פונקטען ספעציעלע ליכט-רעקלאמעס מיט דער אויפפאדערונג צו שטימען פאר דער ליסטע נומער 18 פון מינדערהייטס-בלאק.

(—) אויף די נעכטיגע וואהל-מיטינגען פון נאציאנאליטעטען-בלאק: אין „התאחדות" האבען גערעדט לאוויק יאעל און שאליט. איינשטימיג איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר 18.

אין „בני-ציון" איז פארגעקומען א גרויסער מיטינג, ס'האבען גערעדט: שאליט, האלפערן און מארגאליס, ס'איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען פאר די ליסטע 18.

אויפ'ן מיטינג אין „מזרחי" איז אויך בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער ליסטע נומער 18. ס'האבען גערעדט די געון. דעפוטאטען ד"ר ראזענבלאט און א. אסט.

ס'איז אויך פארגעקומען א מיטינג פון רעליגיעזע יוגענד, אויף וועלכען ס'האבען רעפערירט די ה"ה העלמאן און עהרליך אויף ד. ט. „די ירידה פון חסידות דורך דער געדער פאליטיק".

ס'איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען פאר דער ליסטע 18.

אין בזשעזשין איז פארגעקומען א מיטינג, אויף וועלכען ס'האט גערעדט לאוויק יאעל און דער מיטגליד פון דער ווארשאווער האנדווערקער צענטראל קאן, ס'איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר נומער 18.

אויפ'ן מיטינג אין אלעקסאנדער האט גערעדט סטווד. גצליבטער. ס'איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר 18.

היינט אורדענט איין דער יודידישער וואהל-קאמיטעט ביים מינדערהייטס-בלאק 4 וואהל-מיטינגען אין פערשידענע טיילען פון דער שטאט: אין זאל „קאלאסאום" (זאכאדניא 53), אין „מזרחי" (קילינסקי 44) אין „התאחדות" (שענקעוויטש 3—5) און אין „גמילת-חסדים אויף גלובנא 62. אויסערדעם קומט פאר 12 אזייגער מיטאג א מיטינג אין לאקאל פון פישער-פעראיין (פאמארסקא 18) אויף וועלכער עס וועלען רעפערירען ד"ר ראזענבלאט און לאוויק א. יאעל.

היינטיגען מיטוואך ד. 29 ה. ח. קומט פאר אין פילהארמאניע זאל א גראנדיעזער מיטינג מיט דער בעטיילינגונג פון ד. ג. דעפ. י. גרינבוים, ה. פארבשטיין און א. לעווינסאן, אדוו. טשערניקאוו אינזש. טשערניקאוו א.א.

פון אלג. יודיש = נאציאנאלען וואהל=בלאר.

פרייטאג איז אין סוחרים - פעראיין (פיטרקאווער 73) פארגעקומען א פערזאמלונג פון די יודישע סוחרים, אין וועלכער עס האט זיך בעטייליגט דער ג. דעפ. ה' וו. ווישליצקי. נאכדעם ווי דער פארזיצער ה' ד"ר זאקס עפענט די פערזאמלונג און קלערט אויף די שטעלונג פון דער פערוואלטונג האלט א 2-שעה'דיגען רעפעראט דעפ. ווישליצקי, וועלכער האט געגוי' און אלזייטיג בעלויכטען די שטעלונג פון גאנצען יודישען סוחרים-קלאס בנוגע די איצטיגע וואהלען. קיין איין אפאנענט האט זיך נישט געמאלדען. דאן איז אפגעשטימט געווארען א רעזאלוציע פאר'ן צעטעל 33, וועלכער איז איינשטימיג אנגענומען געווארען.

פרייטאג האט דער בלאק פון 33 איינגעארדענט א גרויסען מיטינג פאר דער דראזשקאזש-סעקציע ביים פאלקסהויז. שבת זענען פארגעקומען א גאנצע רייה מיטינגען פון וואהל-בלאק, וועלכע האבען זיך פערענדיגט מיט רעזאלוציעס פאר'ן 33.

ביים „בונד".

אויף פרייטאג אין אווענד האט דער בונדישער וואהל-קאמיטעט גערופען א קאנצערט-וואהל-מיטינג אין „אימפעריאל" אומגעריכט אבער, האט פאליציי פאר דעם אנהויבען פון מיטינג, פערזיגעלט דעם זאל. די איניציאטארען האבען באלד געדינגען דעם „קאלאסעאום"-זאל און דארט אפגעהאלטען דעם מיטינג.

ארויסגעטרעטען זענען: ערליך פון ווארשא און זעלמאנאוויטש. עס איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער בונדישער ליסטע 4.

אין דער זעלבער צייט איז אין לאקאל פון האנדעלס-אנגעשטעלטען פעראיין פארגעקומען א מיטינג פון די יודישע ארבייטענדיגע אינטעליגענץ ווי עס זענען ארויסגעטרעטען: ערליך, זיבערט פון ווארשא און לאוויק ד"ר מארגאליס. עס איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר'ן בונד.

* * *

שבת זענען פארגעקומען 9 מיטינגען גערופען פון בונד.

אומעטום איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער בונדישער ליסטע 4.

אונטערהאנדלונגען צווישען בונד און „אונאפהענגיגע".

(—) פרייטאג און שבת האבען זיך אין לאדז געפיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען די צענטראלע וואהל-קאמיטעטען פון „בונד" און „אונאפהענגיגע" סאציאליסטען, ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען א טעכנישען אפמאך, לויט וועלכען בונד זאל צוריקציהען זיין ליסטע אין ווילנא און שטימען דארט פאר די „אונאפהענגיגע". דערפאר זאלען די אונאפהענגיגע צוריקציהען זייער ליסטע אין ווארשא און שטימען דארט פאר' „בונד".

די פערטרעטער פון בונד האבען אויך פערלאנגט, אז דער דאזיגער אפמאך זאל פערברייטערט ווערען אויף לאדז—זאגלעמביע ד. ה. אז אין לאדז זאלען די „אונאפהענגיגע" שטימען פאר'ן בונד, דערפאר וועלען די בונדיסטען אין זאגלעמביע שטימען פאר די אונאפהענגיגע.

בנוגע׳דעם ערשטען פארשלאג ווילנא—ווארשא, איז מען געקומען צו א הסכם. דער פראיעקט אבער לאדז—זאגלעמביע, האט זיך אנגעשטויסען אויף א ווידערשטאנד מצד די לאדזער.

ביי די „פועלי=ציון".

(—) פרייטאג אין אווענט איז אין „פילהארמאניע" פארגעקומען א „עפענטליכער משפט איבער'ן בונד", וועלכען ס'האט איינגעארדענט דער וואהל-קאמיטעט פון „פועלי-ציון". מיט בעשולדיגונגס רעדעס זענען ארויסגעטראטען: חיים בראנד, ראטמאן שאפירא און דער ווארשאווער ראטמאן בוקסבוים.

צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וואס רופט צו שטימען פאר פועלי-ציון פאר דער ליסטע נומער 5.

אין משך פון שבת'דיגען טאג זענען פארגעקומען א רייה מיטינגען אין „פלארא". אין „רעקארד", אין ענגלישען-זאל, „אייראפעיסקי", א. אנד.

מיט רעדעס זענען ארויסגעטראטען זרבבל, די ראטמענער האלענדערסקי ד"ר שיפמאן, שאפירא. די דאזארעס: עדעלמאן און ציטרינאוויסקי, חיים בראנד, סטאלארסקי, פרל. שיין א. אנד.

האנדווערקער, סימפאטיקער פון „פועלי-ציון" האבען דעם שבת אין ענגלישען-זאל ארגאניזירט א ספעציעלען מיטינג פון האנדווערקער און כאלופניקעס מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען זרבבל, גאלדבערג, שווארצבערג און פראש. עס איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען פאר פועלי-ציון די ליסטע 5.

שבת אין אווענד איז אין לאקאל פון וואהל-ביורא, פירמאוויטש 14, פארגעקומען א פערזאמלונג פון פועלי-ציון-אגיטאטארען. נאך איניגע רעדעס ווערט בעשלאסען די לעצטע וואך צו פערשטארקען די ארבייט.

נעכטען זענען אויך פארגעקומען א רייה הויף-פערזאמלונגען.

היינט קומט פאר אין „פלארא" א פערזאמלונג פון טראנספארט-פליישער-ארבייטער. אויך אין די פעראיינס-לאקאלען זענען אויף היינט גערופען-געווארען פערזאמלונגען פון די מיטגלידער. אין אווענד קומט פאר א פערזאמלונג פון דער ארבייטענדיגער אינטעליגענץ.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאליסט פאר אינערליכע
און נ ע רוו ע ן - קראנקהייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אווענד

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-31.
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 ביז 3.

מ'פארשט די ענטדעקטע קויהלען.

(—) די סענסאציאנעלע ידיעה וועגען די קויהלען-שאכטען אונטער קאלושקי לאזט נישט רוהען די לאדזער אינדוסטריעלער, וועלכע זענען זעהר פעראינטערעסירט, אז עס זאלען, נישט ווייט פון לאדז, זיך געפינען קויהלען-שאכטען מען האט רעדיבער זיך נישט בעגנוגנט מיט דער ערשטער עקספערטיזע פון די געפונענע קויהלען, און ארויסגעשיקט פראבען אויף א נענויערע עקספערטיזע קיין ווארשא און קיין אויבערשלעזיען. די עקספערטען האבען פעסטגעשטעלט, אז די קויהלען פערמאגען נאר 2800 קאלאריעס, גוטע קויהלען דארפען האבען 6000 קאלאריעס. א חוץ דעם געפינען זיך די קויהלען-פלאסטען צו טיף אונטער דער ערד און די עקספלאאטאציע פון די קויהלען וואלט צו טייער געקאסט; דער שטח ארום קאלושקי און רעגני ווערט אבער ווייטער אויסגעפארשט: אפשר וועט מען אנטרעפען אויף א בעסערען און ווייניגער טיפען פלאסט פון קויהלען.

פון אויבערשלעזיען איז געקומען א אינזשיניער, וועלכער זאמעלט גענויע אינפארמאציעס וועגען דעם, וועמען עס געהערט דער שטח, וואו מען האט ענטדעקט די קויהלען א.א.וו.

אין קאלושקי ערווארט מען א געאלאגישע קאמיסיע, וועלכע דארף די טעג אנקומען און אויספארשען דעם קויהלען-שטח.

הכנסה
פון פיזישע און יורידישע פערזאנען.

(—) דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט מודיע געווען דעם לאדזער פינאנץ-אמט מיט א רעסקריפט פונ'ם 14. פעברואר, ד. י. S. D. V. 744/2, אז אונגיכען וועט אין „דזשענניק אוסטאוו" פערעפענטליכט ווערען א פעראָרדנונג, אז דער טערמין וועגען ביילעגען ידיעות וועגען הכנסה פאר פיזישע פערזאנען אויפ'ן יאהר 1928 ווערט אפגערוקט אויפ'ן 1 מאי ד. י.

פאר יורידישע פערזאנען בלייבט דער טערמין נישט געענדערט, און ענדיגט זיך אויך דעם 1. מאי.

ביי די שחט=הויז=ארבייטער

אויף דער לעצטער פערזאמלונג פון די ארבייטער אין די שחט-הייזער איז געוועלט א פאך-קאמיסיע פון די ה"ה: קאזשין בענדעט, עפשטיין אליעזר, שלימער אברהם, אנשעלעוויטש יעקב, ביאלקאוויטש יעקל דוד, ברענער שמחה לעווקאוויטש שמחה, האכמאן עמאנועל, ראקאווסקי משה און הירש שמואל.

פון „מכבי"

היינט, זונטאג אין אווענד קומט פאר אין ספארט-פעראיין „מכבי" דער קאנקורענץ-קאמף אויף קלוב-מייסטערשאפט פאר'ן יאהר 1928 פון שווער-אטלעטיק.

פון „טשארי"

דער פילם „געהיימניש פון אויסגעשטארבענעם אינזעל", וואס געהט איצט אין „טשארי" געהערט צו די כאראקטעריסטישע בילדער פון דער אמעריקאנישער פילם-פראדוקציע. דאס בילד ענטהאלט א רייה שפאנענדע און אינטערעסאנטע מאמענטען. די הויפט-אטראקציע איז אין דעם בילד דער בעריהמטער קינא-ארטיסט ריטשארד טאלמעדזש, אנ'אקטיאר פיל מיט טעמפעראמענט און געשיקטקייט, וועלכער פיהרט דורך זיין ראלע מייסטערהאפטיג.

אויפרוף פון לאדזער פרוכטען- און געמיזע-הענדלער-פעראיין.

צו די לאדזער פרוכטען- און געמיזע-הענדלער!

פרייטאג האט זיך בעוויזען אין אונזער שטאדט אנ'אויפרוף פון צענטראלען קליינהענדלער פעראיין זאוואדזקא 5 צו אלע לאדזער פרוכטען- און געמיזע-הענדלער, וועלכע פאלט אן מיט פערשידענע נישט-פאסענדע אויסדריקען אויף אונזערע מיטגלידער פון גינזבערג'ס פלאץ און ערקלערט, אז די קליינהענדלער פון פרוכט און געמיזע זענען שטענדיג געווארען אבגענארט און בעשווינדעלט דורך אונזערע מיטגלידער, נאר א דאנק דעם פעראיין זאוואדזקא 5, וועלכער האט זיך פעראינטערעסירט מיט'ן גורל, איז אויף א געמיינזאמער קאנפערענץ פוןביידע פעראיינען פון אונז, געקומען צו א גינסטיגען רעזולטאט און גלייכצייטיג רופען זיי אויף היינט זונטאג א פערזאמלונג.

אין נאמען פון אלע אונזערע מיטגלידער דריקען מיר אויס דעם שארפסטען פראטעסט געגען אזא שענדליכען אנפאל, מיר זענען אפילו נישט געוואוינט צו פיהרען א דיסקוסיע אין אזא טאן, און האבען אפשר נישט געדארפט רעאגירען דערויף און שווייגען, אבער כדי בעקאנט צו מאכען די עפענטליכקייט אין וואס ס'האנדעלט זיך, מוזען מיר ענטפערן. ס'האט זיך פראקטיצירט ווי בעוואוסט, די גאנצע צייט, פרוכטען צו קויפען מיט קויבעוס, ברוטא, כדי אבער צו רעגולירען דעם סיסטעם פון פרוכטען-האנדעל האט אונזער פעראיין זגערזשער 28 אנגענומען א בעשלוס אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון 16-טען יוני פ. י. (פראטאקאל 14) צו פערקויפען פרוכטען נעטא וואג אהן קויבערס, וועלכעס איז זיינער צייט מיטגעטיילט געווארען אין דער פרעסע. ס'שטעלט זיך די פראגע פארוואס האט דער פעראיין זאוואדזקא 5 ביז איצט געשוויגען, נישט געפונען פאר נויטיג זיך צו פעראינטערעסירען מיט'ן גורל פון די קליינהענדלער אבער אין איצטיגען מאמענט ווען ס'האנדעלט זיך אין עפעס אנדערש וויל ער ווייזען זיין פעראינטערעסירונג און גראדע איצט רופט ער א פערזאמלונג, פעראינטערעסירט מיט'ן גורל פון די קליינהענדלער האט זיך אונזער פעראיין זגערזשער 28 נאך אין יוני פאריגעס יאהר, וועלכער האט געפונען פאר נויטיג אויסצובעסערן דעם סיסטעם פון האנדעל. אלע אונזערע מיטגלידער האבען מיט צופרידענהייט איינגעשטימט צו פערקויפען נעטא וואו דער בעשלוס איז פערעפענטליכט געווארען אין לאדזער טאגעבלאט פון דעם 16 יוני נומער 139.

ווי מיר זעהען געהט דער זאוואדזקא 5 נישט וועגען ענינים פון מסחר נאר וועגען גאנץ אנדערע אקטועלע ענינים, דער פאר פאדערען מיר אויף אונזערע מיטגלידער די היינטיגע פערזאמלונג נישט צו בעזוכען ווייל מיר האבען מיט זאוואדזקא 5 קיין שום שייכות נישט.

די פערוואלטונג פון פרוכט- און געמיזע-הענדלער פעראיין זגערזשער 28.

870

———

געגען 2 ווייבערדיגע מענער

איז דאָס בעסטע מיטעל, די פּראָקוראַטור.

אַ סענסאַציאָנעלע געשיכטע, וואָס האָט זיך פּערלאָפען אין וואַרשאַ.

שוין לאַנג איז אין וואַרשאָווער ראַבינאַט נישט פּאָרגעקומען אַזאַ סענסאַציאָנעלע דין-תּורה, ווי נעכטען.

די מעשה דערפון איז אַזאַ:

דער מייסטער ג. ב. פון גענשאַ גאַס אין וואַרשע, האָט מיט בערך צעהן יאָהר צוריק חתונה געהאַט מיט אַ נייהטאָרען פייגע ג. נאָך דער חתונה האָט ב. זיך געעפענט אַן אייגענעם וואַרשטאַט; אויך פייגע האָט אָנגעהויבען אָנגעהמען „פאַר זיך“. זיי האָבען זיך גאַנץ פיין איינגעאָרדענט, און דאָס פּאָר-פאָלק האָט געלעבט ווי צוויי טייבעלעך.

זענען אָבער אַוועקגעגאַנגען עטליכע יאָהר און פייגע האָט קיין קינדער נישט געהאַט, צוליב וואָס דער מאַן האָט אויף זיין ווייבעל געוואָרפען אַן אומחן און אָנגעהויבען זוכען „קענטשאַפט“.

קודם-כל האָט ער אָנגעהויבען כמעט יעדען אָוענד אַוועקגעהן פון שטוב און איז אָפט מאָל אויך נישט אַהיים-געקומען נעכטיגען. ס'איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז ער פלעגט שוין ברענגען פרויען צו זיך אַהיים, צוליב וואָס עס זענען אָפט געקומען צו גרויסע סקאַנדאַלען צווישען איהם און זיין ווייב.

סוף-כל-סוף האָט ג. ב. זיך אָבגעזוכט אַ מיידעל און ער האָט אָנגעהויבען פאָדערען פון זיין ווייב, זי זאָל נעהמען אַ גט.

עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ קאַמף צווישען מאַן און ווייב, אַ קאַמף אויף טויט און לעבען, ביז דער מאַן איז אַוועק פון דער היים, געדונגען אַן אַנדער דירה, אַוועקגעגאַנגען מיט זיין „סימפּאַטיע“ צו אַ ווינקעל-מורה-הוראה און — געשטעלט אַ חופּה...

מילא, פון אָנהויב האָט פייגע גאָרנישט געוואוסט, אַז איהר מאַן האָט חתונה-געהאַט און האָט אַלץ געהאָפט, אַז ער וועט בעסער ווערען, אָבער ווען ס'האָט געדויערט אַ לענגערע צייט און זי האָט זיך דערוואוסט, אַז איהר מאַנ'ס „סימפּאַטיע“ איז אין אַנדערע אומשטענדען, האָט זי זיך אַביסעל מעהר אָנגעהויבען מיט דער זאַך פּעראינטערעסירען ביז זי איז דערגאַנגען, אַז איהר מאַן האָט צוויי אָפיציעלע ווייבער.

האָט דאָס ווייבעל אויפדאָסניי אָנגעהויבען מאַכען סקאַנדאַלען, גערופען דעם מאַן צו מענשען, צו רבנים, אָבער דאָס אַלץ האָט געהאָלפען ווי אַ טויטען באַנקעס. ר'האָט געהאַלטען אין איין טענה'ן אַז זי מוז נעמען גט.

פייגע האָט אָבער דערפון נישט געוואָלט אַפילו הערען און נאָך אַ ראַנגלעניש פון עטליכע חדשים האָט דאָס ווייבעל זיך געווענדעט צום ראַבינאַט. דער פיינער מאַן האָט אין ראַבינאַט נישט געוואָלט קומען און נאָכדעם, ווי מ'האָט איהם אַרויסגערופען דריי מאָל און ער איז אַלץ נישט געקומען. האָבען די רבנים דעם ווייבעל אַרויסגעגעבען אַ „סידוב“ און זיי האָבען איהר דערביי געראַטען זי זאָל זיך מיט דעם קוויטעל ווענדען צום פּראָקוראָר.

פייגע האָט די עצה פון די רבנים געפאָלגט און איז גלייך פון ראַבינאַט אַוועק צום פּראָקוראָר.

דער פּראָקוראָר האָט פּעראָרדענט אַן'אויספאָרשונג און ווען ער האָט זיך איבערצייגט, אַז פייגע'ס טענות זענען ריכטיג — האָט ער בעפויהלען איהר מאַן צו אַרעסטירען און איינזעצען אין תּפיסה.

אַזוי איז ב. אָפּגעזעסען אין תּפיסה זעקס חדשים צייט און ווען ער האָט זיך אַרומגעזעהן, אַז קעמפען מיט'ן פּראָקוראָר איז אַביסעל שווערער ווי מיט'ן ווייב, אָדער מיט די רבנים — האָט ער זיך געווענדעט צו פייגע'ן מיט אַ בריף, אַז ער האָט חרטה אויף דעם גאַנצען עסק, אַז ער וועט זיך גט'ן מיט זיין צווייטער פרוי און אַז מיט איהר, פייגע'ן, וועט ער שוין לעבען, ווי גאָט האָט געבאָטען.

איז פייגע מיט דעם בריף אַוועקגעגאַנגען צום פּראָקוראָר און איהם געבעטען צו בעפרייען איהר מאַן, ווייל ער וויל שוין ווערען אַ גוטער און פרומער יוד.

דער פּראָקוראָר האָט אָבער קנאַפּ וואָס געגלויבט אין דעם תּכשיט'ס הבטחות, האָט ער איהם בעפרייט בלויז אויף צוויי וואָכען און דעם גאַנצען ענין איבערגעשיקט צום ראַבינאַט. דערביי האָט דער פּראָקוראָר ערקלערט, אַז אויב כ. וועט אין פערלויף פון צוויי וואָכען נישט אויספיהרען דעם פּסק פון ראַבינאַט — וועט ער צוריקגעהען אין תּפיסה אַריין.

נעכטען איז כ. מיט ביידע ווייבער און אַ צעהנדלינג עדות פון ביידע צדדים געקומען אין ראַבינאַט און נאָכדעם, ווי, ער האָט אָפּגעגעבען אַן'ערקלערונג, אַז ער וואַרפט זיך אונטער דעם פּסק פון די רבנים — האָט זיך די דין-תּורה אָנגעהויבען.

פייגע האָט גע'טענה'ט, אַז זי וויל דורכאויס, אַז איהר מאַן זאָל זיך גט'ן מיט דער צווייטער פרוי און ער זאָל צוריקגעהען וואוינען מיט איהר. דער מאַן האָט אָבער גע'טענה'ט, אַז אויב מ'וועט איהם צווינגען, קאָן ער ערפילען פייגע'ס פערלאַנג. אָבער ער פּערזיכערט, אַז עס וועט פאַר ביידע, סיי פאַר איהם און סיי פאַר איהר, נישט זיין קיין לעבען, און אַז סוף-כל-סוף וועלען זיי (ער מיט פייגע'ן) זיך מוזען שיידען. ער האָט דעריבער געבעטען די רבנים, זיי זאָלען צו-פּסק'ענען אַ גט פאַר פייגע'ן.

האָבען זיך אָנגעהויבען טענות אַהער, טענות אַהין; ס'האָבען גע'טענה'ט די בעלי-דינים, ס'האָבען גע'טענה'ט די עדות, ס'האָבען גע'טענה'ט די רבנים... פון מינוט צו מינוט זענען די טענות געוואָרען היציגער און זיך פּערוואַנדעלט אין „יעלות“, וועלכע מ'האָט אַזש געהערט אויפ'ן גאַס.

סוף-כל-סוף האָבען די רבנים אָבגעשטעלט אַלע „טענות“ און אין נאָך אַ קורצער בעראַטונג, איז אַרויסגעטראַגען געוואָרען פאָלגענדער פּסק:

דער מאַן גיט פייגע'ן 700 זלאָטעס און נעהמט אַ גט.

דער פּסק דאַרף אויסגעפיהרט ווערען אין פערלויף פון צוויי וואָכען.

עס וואָלט געווען אַ יושר, אַז די רבנים זאָלען פון דער דאָזיגער געשיכטע נעהמען אַ ביישפּיל און אין יעדען פאַל פון צוויי-ווייבערדיגע מענער — דעם ענין איבערשיקען צום פּראָקוראָר.

אַ בודאַפּעסטער דרייפוסיאַדע.

(ענדע פון 3-טע זייט).

קיין פאַקט, אַז איהר זענט — אַ „זשוּראַ“, אַ יוד?"

דער אָנגעקלאָגטער איז בלייך געוואָרען, נאָך בלייכער ווי ער איז געווען, און האָט אָנגעהויבען צו פּלאָנטערען: „יאָ, געוויס, דאָס הייסט, איך קום פון אַ יודישער פאַמיליע — אָבער וואָס איז דער הילוק? איך האָב גאָרנישט וואָס צו טון מיט'ן יודענטום, און בכלל — אַ יוד איז דאָך אַ מאַדיאַר..."

דער ריכטער האָט איהם איבערגעהאַקט: „נענוג, מיט זשירעס דיסקוטירט מען נישט. איך וויל נישט, אַז אַ „זשירע“ זאָל מיר דאָ האַלטען רעדעס. און איך גיב מיין אורטייל: זיבען יאָהר טורמע מיט שווערע אַרבייט און פינף הונדערט טויזענד דאָלאַר שטראָף. און — עס זאָל לעבען די אונגאַרישע גערעכטיגקייט — עליען, עליען!"

די זיצונג האָט זיך געשלאָסען, דער אָנגעקלאָגטער איז אַוועקגעפיהרט געוואָרען אין טורמע—און די אונגאַרישע „גערעכטיגקייט“ האָט טריאומפירט.

האָרטי, דער ריקטאַטאָר,, שמייכעלט צופרידען. גראַף בעטלען רייבט זיך די הענד: דער שטאַאַט האָט בעקומען אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר, יודיש געלד. געפונען געלד.

אַי, זיי שרייען, די אינטעליגענטען אין וויען און בערלין, די איינשטיינס, די הויפּטמאַנס, די פראַנצויזען, די האָלענדער, אַז דאָס איז אַ יוסטיץ-מאָרד? וועמען אַרט עס! ווער הערט היינט פּראָטעסטען? האָט נישט די גאַנצע וועלט זעטי פּראָצעס אין אַמעריקא האָט אַלעזעטי פּראָצעס, און אַמעריקא האָט אַלעמען געהערט ווי די קאַץ?

אַ נייער דרייפוס-פּראָצעס? נו, וואָס איז? ווער שרעקט זיך איבער פאַר ווערטער? די צייטען זענען שוין פערגאַנגען, ווען דאָס וואָרט פון זאָלאַ אָדער אַנאַטאָל פראַנס האָט געקאָנט האָבען אַ ווירקונג.

מענשען-רעכט, יודישע רעכט? — באַ, פראַזען. מיר לעבען אין אַ וועלט פון „נאַקעט-קולטור“. אָט אַזוי זענען מיר, מאַדיאַרען, ווי מיר זענען: אַנטיסעמיטען, רעכט-צוטרעטער, באַרבאַרען — נו, טוט אונז עפּעס! זענען מיר עס — און מיר פייפען אויף דער וועלט, וואָס איז — מען וועט אונז אין ענגלאַנד אָדער אין אַמעריקא נישט געבען קיין הלואות? מען וועט געבען — פאַר גוטע גאַראַנטיען און הויכע פּראָצענטען, אַפילו ווען מיר זאָלען אַלע יודען פערשאַרען אין טורמעס, אָדער אַפילו אויסקוילען — קיין האָר וועט נישט געקרימט ווערען אויף אונזער קאָפּ.

„ער האָט געהאָפט, דער נאַרישער זשירע, אויף מיין, גראַף בעטלענ'ס, גרויסמוט, — ווער איז איהם שולדיג, וואָס ער, דער יוד, האָט פערלוירען דעם חוש פאַר ווירקליכקייט? נו, זאָגט מען דאָך ביי די אַנגלאָ-זאַקסען: „אין ליבע און אין געשעפט איז אַלצדינג ערלויבט“, בפרט נאָך אין האַס — וואָס איז געשעפט! די אונגאַרישע ליבעראַלע פּרעסע איז אומצופרידען, זי שרייבט, אַז דער פּראָצעס פון האַטוואַני איז אַ „פּראָצעס פון ראַסען-האַס און ערפּרעסונג“. לאָזען זיי שרייבען, די יודישע זשורנאַליסטען, לאָזען זיי בילען, מיר וועלען שוין צו זיי אויך געפינען אַ מיטעל. אַ דאַנק דעם הייליגען סטעפאַן, עס זענען נאָך דאָ שופטים אין אונגאַרן!"

בעטלען צעלאַכט זיך איבער זיין לעצטער פראַזע. און דאָס עכאָ קלינגט: עס זענען נאָך דאָ שופטען אין אונגאַרן. בלויז איינער איז פערוואונדעט: דער יודישער אינטעליגענט האַטוואַני.

און אפשר צום ערשטען מאָל אין זיין לעבען קומט איהם אַרויף דער געדאַנק, אַז עס זענען אויך פאַראַן „ליבעס פון רעם, וואָס איז נישט ווערט געליבט צו ווערען“. אין דער טונקעלער קאַמער פון זיין טורמע לייפט איהם אויף דער אמת, דער אמת פון אַנטיסעמיטיזם, דעם ציניקער: „וואָס איז דאָ זיך אַזוי צו גרויסען מיט פאָטערלאַנד? די מוראַשקע איז אויך אַן'איינגעבוירענע, און דאָס ווערימעל איז אויך באַרנשטענריג“.

דער אַלטער יודישער גראַנק בליצט אויף — אפשר — אין זיין מוח: מען טאָר נישט מאַכען קיין קאָמפּראָמיסען מיט גראַנקען, מען טאָר נישט, צוליב געפיהל, צוליב בענקשאַפט, צוליב בפער געניגען — שלום-מאַכען מיט אומרעכט, אויסשטרעקען די האַנד דעם תּליון. מען טאָר נישט.

און ווייל ער האָט עס פערגעסען, צאָהלט ער דערפאַר, דער באַראָן און עסטעט, דער מאַריאַריש-אייראָפּעאישער אינטעליגענט.

און דער טאָטער לאַכט.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע און סעקסועל-שוואַכע - קראַנקהייטען היילונגס-קוואַרץ-לאַמפּען (האַר-אויספאַל).
נעהמט אַן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

20) יודיש-ל. בראַנט.

7. מאַי — 9.

איך דערמאָן זיך נאָכאַמאָל, ווי אַזוי דאָס איז פּאָרגעקומען. מאַשענקאַ (ניאַניע פון נאַסליעדניק, מאַריאַ איוואַנאָווגאַ ווישניאַקאָוואַ) איז געקומען צו מיר און האָט געזאָגט:

— אַ וואונדערליכער, וואונדערליכער! כ'האָב מורא פאַר איהם, אָבער אָהן איהם קאָן איך שוין נישט מעהר אויסקומען.

און דערביי ציטערט זי, בלאַס ווי דער טויט, גרויסע אויגען מיט טרעהרען.

איך האָב נישט פערשטאַנען, וועגען וועמען רעדט זי עס.

איך זאָג איהר זי זאָל דערצעהלען ווי עס דאַרף צו זיין אַלצדינג, און דער עיקר, זי זאָל זיך בערוהיגען. אַז נישט וועט זיך באַלד אויפכאַפּען דער קליינטשיגער און וועט איהר רופען.

און זי טרייסעלט זיך איינגאַנצען. דערנאָך זאָגט זי:

— איך רעד וועגען סיבירער נביא. אַ וואונדערליכער איז ער. ער האָט מיך געקנעטען, געדריקט, געוואָרפען אויפ' דיל, געשלאָגען... און איך האָב זיך בעגאָסען מיט טרעהרען און געקושט איהם די הענד און די פיס... און אַזאַ לייטזעליגקייט און אַזאַ פרייד האָט מיך אַרומגענומען, אַז ווען ער זאָגט: „שטאַרב!" — לעג איך זיך אַוועק! און קיין שום זאַך קאָן איך איהם נישט אָפּזאָגען. איך בין זיין לעצטע קנעכט ביז צום קבר!

איך האָב נאָך קיינמאָל נישט געזעהן אַזאַ עהרפורכט, און ווען כ'האָב איהר געפרעגט:

— וואָס זשע האָט ער דיר געהייסען טון איצט?

האָט זי געענטפערט:

— ער האָט געזאָגט: „געה צו אַלעמען, וועמען דו וועסט נאָר בעגעגענען און זאָג יעדען: „ס'האָט זיך בעוויזען אַ גרויסער נביא, וועלכער ברענגט דער גאַנצער וועלט אַ גרויסע פרייד... אַן'אויסלעזונג פון אַלע קערפערליכע זינד... און נאָך האָט ער געזאָגט: „געדענק, אַז מיינע בעסטע מתּנות בעהאַלט איך און כ'וועל זיי טראָגען אין די קייזערליכע שטובען... כדי אויף זיך צו נעהמען יעדען צער, וואָס איז זיי בעשערט!"

און דערנאָך איז זי, ווי אַ צודולטע אַוועק פון מיר.

11. יוני — 9.

שוראָטשקאַ (אַל. אַל. פּוסטאָלקאָרס) דערצעהלט, אַז די גרויספירשטין (נישט אָנגעוויזען וועלכע) האָט איהר געזאָגט:

— אַזוי לאַנג, ווי דו וועסט לויפען צו יענעם אויסגעלאַסענעם מוזשיק, איז מיין הויז פאַר דיר געשלאָסען.

און נאָך האָט זי געזאָגט:

— .... (פעהלען ווערטער) און אויך דיין מאַן זענען געגעבען שליסלען. ער איז שוין... (דורכגעלאָזט).

און שוראָטשקאַ איז ווי אַ שפּעלע שטיל געבליבען.

7. 9.

מאַשענקאַ האָט דערנאָך גערעדט מיט מאַמאַ. דעמאָלט האָט דער קליינטשיקער שוין געהאַט בעקומען אַ ניאַניע. זי האָט דערצעהלט מאַמאַ וועגען די תּפילות פונ'ם זקן. מאַמאַ איז געווען גערירט פון דער ערצעהלונג. דאַן האָט זי צו מיר געזאָגט:

— סיי דער זקן, סיי מאַרי (אַזוי רופט זי מאַשע'ן) — ביידע זענען זיי פון פאָלק, און זייער גלויבען, ווי אַלץ, וואָס שטאַמט פון זיי, איז ריין פאָלקסטימליך. ביי זיי דאַרפען מיר זיך לערנען גלויבען און אויפפאַסען אַלדינג איינפאַך, אָהן איבערלעגענישען.

9.9.

מאַשא דערצעהלט:

ווען מיר איז אויסגעפאַלען דער הויכער גליקליכער גורל צו זיין ניאַניאַ פון קליינטשיגען, בין איך געגאַנגען בעטען צו גאָט, ער זאָל מיר העלפען צעהליך אויספיהלען די דאָזיגע שליחות. אויפ'ן וועג האָב איך געטראָפען אַ וואַנדערער, וואַסענקאַ בלאַזיפּוי. כ'האָב איהם געגעבען אַ צעהנערעל און אַ האַלבע האָסטיע (ברויט פון הייליגען מאָהלצייט) פון צעהנערעל האָט ער זיך אָפּגעזאָגט, און דאָס ברויט האָט ער גענומען. „געה — האָט ער געזאָגט — מיידעל, בשלום. גאָט וועט דיר העלפען. און די אויסגעהאָרעוועטע קאָפּעקע גיב אויף אַ ליכטעל“. אַזוי האָב איך געטון. און ביינאַכט אין חלום האָב איך געזעהן, ווי איך וואָלט זיך געפונען אין פעלד. אַ ווענעלע שטעהט פאַר מיר אַ גאָלדענס אינגאַנצען אין טייערע שטיינער. און אין ווינעלע ליגט אַ קינד, ווי אַ מלאַכ'ל — אינגאַנצען אין ווייסען. זיידענס, אָדער לייוונט — דין ווי טיול. און איך קוק אויפ'ן קינד — און כ'האָב מורא עס צו נעהמען אויף דער האַנד: אַזוי צאַרט איז עס, אַזוי זאָל גאָט אָפּהיטען, כ'וועל עס נאָך אַראָפּלאָזען, טראַכט איך מיר קעפּען וועט מען מיך. די הענד ציטערען ביי מיר. און ער דער קליינטשיגער, האָט זיך אויפגעכאַפּט, פלאַפּעלט מיט פרייד און שטרעקט צו מיר אויס די הענטלעך. איך געה צו איהם צו כ'האָב איהם גענומען אויף די הענד — ער לאַכט. און מיר ווערט אַזוי ליכטיג און פרעהליך! כ'וויל אַ קוק טון איהם אין די אויגעלעך, און פלוצים — הייליגע מוטער! — כ'זעה אויפ'ן שטערענדעל ביי איהם — אַ שוואַרצען צלם, צווישען די אויגען. איך האָב זיך דערשראָקען, כ'טראַכט, צי האָב איך איהם אַמאָל נישט צוראַצט. און אַליין ציטער איך אַזוי, און איבער מיר הער איך אַ קול: „האָב קיין מורא, נישט, מיידעלע, איך בין פון מוזשיקעס, און דו ביזט פון מוזשיקעס. ביידע האָבען מיר דעם צאַרישען שפּראָך אָפּגעהיט!" כ'האָב זיך אַרומגעקוקט — ס'איז קיינער נישטאָ. און דאָס קול — ווי ס'וואָלט מיר אין די אויערען געקלינגען! שוין שפּעטער — זאָגט מאַשענקאַ — איז אַריינגעקומען דער זקן און האָט מיך אַ רוף געטון: „מיידעלע!" איך האָב איהם תּיכף דערקענט. דאָס איז ער, דאָס איז ער צו מיר אין חלום געקומען!

דרך אגב, מאַמאַ האָט מיר דערצעהלט, ווי אַזוי מ'האָט מאַשע'ן איבערגעלאָזט אַלס ניאַניע.

ווען מ'האָט דעם קליינטשיגען געדאַרפט געבען אַן'אַם, געדענק איך, ווי אַלע האָבען זיך אויסגעמאַטערט. די ערשטע האָט איהם געזויגען דריי טאָג און איז קראַנק געוואָרען (דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט אַ נערווען-ערשיטערונג, אויס מורא, אַז זי וועט נישט בעוויזען צופרידענצושטעלען). מיט דער צווייטער איז געשעהן דאָס זעלבע: זי איז אָפּגעווען פינף טאָג, און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זי האָט ווייניג מילך (זי האָט געהאַט דאָס ערשטע קינד און האָט נאָך דעם געבענקט, דערפאַר האָט זי פערלוירען די מילך), די דריטע האָט זיך ווי ס'איז צוגעפּאַסט.

און ווען מ'האָט צוגעקליבען אַ ניאַניע, האָט מאַמע אַ סך אָפּגעשיקט. אָבער ווען מאַשע איז אַריינגעקומען, האָט אַנאַסטאַסיאַ (גרויספירשטין אַנאַסטאַסיאַ ניקאָלאַיעווגאַ), דעמאָלט נאָך אַ פּיצעל קינד, אָנגעהויבען פּליסטערען:

— ניאַניע, ניאַניע!

מאַמאַ האָט געזאָגט:

— גאָט אַליין ווייזט אָן דורכ'ן קינד'ס מויל, אַז דאָס וועט זיין אַ ניאַניע!

אַזוי'ערנאָך האָט מען זיך אויף איהר אָפּגעשטעלט. כאָטש דער דאָקטאָר האָט אויפמערקזאַם געמאַכט מאַמאַ, אַז מאַשע איז זעהר אַ נערוועאישע. אָבער מאַמאַ האָט געזאָגט:

— מיין האַרץ ציהט צו איהר. איך האָב צו איהר צוטרוי.

(פאָרזעצונג קומט).

די ערד=ציטערניש אין ארץ=ישראל האט פערניכטעט 250 הייזער.

פאריז. 25 (ספ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות פון ירושלים האבען די לעצטע 2 ערד-ציטערנישען אין ארץ-ישראל געמאכט גרויסע שאדענס. די צאהל מענשליכע קרבנות איז אבער ווייניגער ווי אין יולי פ. י.

פון די ביז-איצטיגע ידיעות שטעלט זיך ארויס, אז אין גאנץ ארץ-ישראל זענען פערנאכטירט 250 הייזער.

אין תל-אביב האט געליטען דער בנין פון מאגיסטראט און אויך 6 אנדערע הייזער. קיין גע'הרג'עטע אדער פערוואונדעטע זענען אין תל-אביב נישט געווען. אין ירושלים זענען פערוואונדעט געווארען 30 פערזאן.

אין יריחו זענען אומגעקומען 4 פערזאן, 40 זענען פערוואונדעט-געווארען. דאס זענען אלץ אראבער.

אין טבריה זענען פערוואונדעט געווארען 30 אראבער. ביז-איצט זענען נישט פעסטגעשטעלט געווארען די נעמען פון די פערוואונדעטע אין ירושלים.

ירושלים, 25. (י.ט.א.) נאך דער גרויסער שרעק, וואס האט ארומגעכאפט די פאלעסטינער בעפעלקרונג, אז די ערד-ציטערניש זאל זיך נישט איבער'חזר'ן, איז היינט רוהיגער געווארען.

קיין שום ציטער פון דער ערד בעמערקט זיך מעהר נישט. ביז איצט איז נישט אנגענומען קיין שום ידיעה וועגען טויטע אדער שווער-פערוואונדעטע.

וואהל-קאמף אין ווארשא.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש) היינט זענען פערגעקומען עטליכע מיטינגען פון דער ליסטע נומער 13. אויפ'ן הויף פון גענשא 30 איז געקומען צו א גרויסען טומעל און די פאליציי האט צוטריבען דעם עולם. א גרויס געשלעג איז פארגעקומען אויפ'ן הויף (סמאזשינסקא 10). איין פערזאן איז שווער פערוואונדעט געווארען, צוליב דעם זענען 20 פערזאן ארעסטירט געווארען.

* * *

אויף טארגאווא 50 איז פארגעקומען א מיטינג פון מינדערהייטס-בלאק. פון א שטיבעל, וואס געפינט זיך דארט האט מען אנגעהויבען ווארפען שמוץ און בלאטע. ס'איז געווארען א טומעל און די פאליציי האט פונאנדערגעלאזען דעם מיטינג.

קאנפערענץ פון אויסערן-מיניסטער
מיט דעם רוסישען אמבאסאדאר.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש). היינט איז פארגעקומען א לענגערע קאנפערענץ צווישען דעם אויסערן-מיניסטער זאלעסקי און דעם סאוויעטישען געזאנדטען באגאמאלאוו.

גרויסע קאמוניסטישע אונרוהען אין דייטשלאנד

בערלין 25 (א. וו.) אין פרענצלוי הינטער בערלין זענען פארגעקומען גרויסע קאמוניסטישע אונרוהען, ביי א צוזאמענשטויס מיט דער פאליציי זענען פיל קאמוניסטען דערהרג'עט און פערוואונדעט געווארען.

ערקלערונג און אויפפאדערונג!

אין פרייטאג'דיגען נומער 48 פון „נייעם פאלקסבלאט", פאדערט אויף ה' [ש]לום זילבערבערג, אלעקסאנדריסקא 20 מיך מיט מיין פאטער צוריק[...]שטעלען אין זיין שטוב אריין די סחורה, וועלכע מיר האבען כלומרשט... אויסגע[...]ארט ביי זיין פרוי. איך ערקלער, אז כ'האב געהאט א שותפות-אונטערנעהמונג מיט [ה]' זילבערבערג, דאס שותפות איז בעשטאנען אויסשליסליך פון מיין קאפיטאל, כאטש [ה]' זילבערבערג האט געלעבט דערפון און אין משך פון א גאנץ יאהר האב איך קיין [גר]אשען נישט ארויסגענומען. ה' זילבערבערג האט אויך זיך מודה געווען פאר 4 [פ]ערזאן, אז אין דער צייט פון שותפות האט ער אפגעגעבען א חוב פון 600 זלאטיס [...]ינס א געוועזענעם שותף און אפילו נישט פערשריבען אין בוך, אז ער האט ארויסגענומען [ד]אס געלד. ער האט פאר די זעלבע 4 פערזאן זיך אויך מודה געווען, אז ער האט [א]רויסגעלאזט פאלשע זאכען... כאטש לויט'ן קאנטראקט האט ער נישט געטארט שרייבען.

ווען ה' זילבערבערג איז געלעגען אין שפיטאל און ווען דער צאהלונגס-טערמין [פו]ן די פאלשע זאכען איז געקומען און דאס געשעפט איז געווען בעדראהט רואינירט [צ]ו ווערען, האט זיך זיין פרוי צו מיר געוואנדען, אז איך זאל אפראטעווען דאס, [וו]אס עס איז נאך פערבליבען און אהיימנעמען די סחורה און זאגאר אליין געהאלפען [ארי]ינטראגען צו מיר די סחורה. ביי א דין-תורה צו וועלכער איך האב איהם רעיענטאל [א]ויפגעפאדערט, האב איך געפאדערט 1600 זלאטיס, וואס פעהלט מיר צו דעם געלד, [ו]אס איך האב אריינגעלעגט אין געשעפט נישט רעכנענדיג אין משך פון א יאהר [קי]ין שום פערדינסט. ה' זילבערבערג האט זיך מודה געווען, אז עס קומט מיר צו [ג]עלד. אויך ערקלער איך, אז מיין פאטער האט נישט געהאט און האט נישט קיין [ש]ום שייכות צו דעם גאנצען ענין, און פאר פערשפרייטען רכילות געגען מיר און [ס]פּעציעל געגען מיין פאטער וועלען מיר די זאך איבערגעבען אין געריכט.

איך פאדער אויף ה' שלום זילבערבערג, אלעקסאנדריסקא 20 אין משך פון [...] טאג מיר אפצוגעבען די 1600 זלאטיס, אין געגענפאל וועל איך דעם גאנצען ענין [א]יבערגעבען דער פראקוראטור.

368

יוסף ליטווין, בזשעזשינער 5.

שטארקער קאנפליקט צווישען איטאליען און עסטרייך

וויען, 25 (ספ. טעל.) די דיסקוסיע אין עסטרייכישען פארלאמענט וועגען די פערפאלגונגען פון די מינדערהייטען אין טיראל דורך די איטאליענער איז געווען א דעמאנסטראציע געגען איטאליען. מוסאליני וועט זיכער געבען א שארפען ענטפער. די גאנצע איטאליענישע פרעסע איז שטארק אויפגערעגט.

דער דאזיגער אינצידענט קען האבען זעהר שווערע פאלגען. מ'ווארט אויף שריט פון דער איטאליענישע רעגירונג.

רעוויזיע ביי פ. פ. ס. אין ווארשא.

ווארשא 25 (טעלעפאניש) היינט בייטאג זענען פארשטעהער פון דער מאכט געקומען אין לאקאל פון פ.פ.ס. יערוזאלימסקא 6 און פארגעשטעלט א בעפעהל אדורכצופיהרען א רעוויזיע אין לאקאל פון קרייז-קאמיטעט פון פ.פ.ס. עס זענען אדורכגעקוקט געווארען אלע שענק און שופלאדען אין לאקאל עס זענען צוגענומען געווארען פערשידענע פלאקאטען און אויפרופען. די רעוויזיע איז אויך אדורכגעפיהרט געווארען אין דער פרויען-אפטיילונג און אין די איבעריגע אפטיילונגען פון פ.פ.ס. די רעוויזיע האט געדויערט ביז 4 א זייגער.

די פארבערייטונגען צום יודישען פאוויליאן
אויף דער אינטערנאציאנאלער פרעסע=אויסשטעלונג.

בערלין, (י.ט.א.) די פארבערייטונגס-ארבייט פון דער סעקציע פאר יודיש אין יודישען פרעסע-פאוויליאן ביי דער אינטערנאציאנאלער פרעסע-אויסשטעלונג אין קעלן איז אין פולען גאנג. אין מאנאט יאנואר זענען פונאנדערגעשיקט געווארען בערך 300 בריף מיט אויפרופען און פראגע-בויגענס צו אלע יודישע צייטשריפטען אין דער גאנצער וועלט. עס הויבען אויך שוין אן אנצוקומען פון די צייטונגען די ענטפערס אויפ'ן פראגע-בויגען. עס ווערען אויך צוגעשיקט די געפאדערטע עקספאנאטען. עס רופען זיך אויך אפ זאמלער פון דער יודישער פרעסע, וואס זענען גרייט צו שטעלען אין רשות פון דער יודישער סעקציע די פרעסע-מאטעריאלען וואס געפונען זיך ביי זיי.

יענע צייטשריפטען, וואס האבען נאך נישט בעוויזען צוצושיקען דעם ענטפער אויפ'ן פראגע-בויגען צוזאמען מיט די אנגעוויזענע ספעציעלע נומערן, דארפען דאס תיכף טון, ווייל אין געגענטייל וועט שטארק בעשווערט ווערען די ארבייט. דאס צוגעשיקטע מאטעריאל דארף נאך פריהער בעארבייט ווערען און ענדע אפריל דארפען שוין אלע עקספאנאטען און דער גאנצער בעארבייטער מאטעריאל זיין אויפ'ן ארט אין קעלן.

קרעדיטען פאר האנדווערקער
ערקלערונג פון דירעקטאר פון באנק גאספ. קראיאוועגא.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש). אויף א פרעסע-קאנפערענץ וואס איז עהערגעכטען פארגעקומען אין „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא" האט דער פרעזעס גורעצקי ערקלערט, אז דערווייל זענען אסיגנירט געווארען אויף קרעדיטען פאר האנדווערקער 13 מיליאן זלאטיס. די דאזיגע סומע וועט נאך ווארשיינליך פערגרעסערט ווערען.

וואס שייך דער פראגע פון קרעדיטען פאר סוחרים-קאאפעראטיווען וועט זי אקטועל ווערען ערשט ווען די דערמאנטע באנק וועט איבערנעהמען די דאזיגע אבטיילונג.

88 מיליאן זלאטעס אויף אינוועסטיציעס.
בעשלוס פון מיניסטארען=ראט.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש). אויף דער פרייטאגדיגער זיצונג פון מיניסטארען-ראט איז בעשלאסען געווארען אריינצושטעלען אין בודזשעט 88 מיליאן זלאטעס אויף פערשידענע מלוכה-אינוועסטיציעס.

ס'איז אויך אנגענומען געווארען א פעראָרדנונג וועגען פערוועהרען אריינצופיהרען ווייץ און ווייצען-מעהל ביז'ן 30. אפריל 1928. אויך איז אריינגעשטעלט געווארען אין בודזשעט 6 מיליאן זלאטעס אויף קולטורעלע צוועקען.

„אררט"

ארטיסטישער רעוויו און קאמער-טעאטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראדערזאן.

ווייסער זאל פון „מאנטיפעל"
זאכאדניא 43.
די לעצטע 3 טעג!

היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען: פינקטליך 8 און 10 אווענד
סאלאם אלייקום
מאנטאג—לעצטע 2 טעג—1 פארשטעלונג: אנהויב 9.15, סוף 11.45
דינסטאג—צום לעצטן מאל—1 פארשט.: אנהויב 9.15, סוף 11.45
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאטער-קאסע פון 5 נאכמ.

לייה=ביבליאטעק
אויפ'ן נאמען פון
א. איזענשלאס
11 פאלודניאווא 11
איז אפען מאנטאג און מיטוואך פון 5—9 אווענד.
שבת — פון 10—1 מיטאג און פון 4—9 איז אווענד.

קאנפיסקירט דעם „עקספרעס פאראנני".

ווארשא, 25 (טעלעפאניש) דער היינטיגער נומער פון „עקספרעס פאראנני" איז קאנפיסקירט געווארען.

מינקאווסקי'ס
בילדער=אויסשטעלונג אין „גראנד=האטעל".

די בילדער-אויסשטעלונג פון מוריצי מינקאווסקי אין „גאלדענעם-זאל" פון „גראנד-האטעל" האט ביי אונז אין שטאט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס און אין משך פון די לעצטע טעג האבען די אויסשטעלונג בעזוכט עטליכע הונדערט פערזאן, דערונטער עטליכע יודישע שולען.

מינקאווסקי'ס בילדער פון יודישען לעבען זענען מייסטער-ווערק, וועלכע מאכען א שטארקען איינדרוק אויפ'ן צושויער און רופען ארויס ענטציקונג. די אויסשטעלונג וועט נאך זיין אפען פיר טעג, און דעריבער דארף יעדער לאדזשער יוד אויסנוצען די געלעגענהייט אין א אומבעדינגט בעזוכען.

הזמיר
בילדער=אויסשטעלונג.

— די בילדער - אויסשטעלונג אין „הזמיר" איז אין משך פון די לעצטע וואכען בעזוכט געווארען דורך עטליכע הונדערט פערזאן און פיל פון די בילדער איז פערקויפט געווארען. די אויסשטעלונג פון די קינסטלער שפינעל, טרעמבאטש, הירשפאנג, בערמאן און פינקעלשטיין איז ווערט בעזוכט צו ווערען.

א משפט
איבער דעם געפאלענעם מאן

זונטאג דעם 26 ד. ח. 11 אזייגער אינדערפריה קומט פאר אין זאל פון פילהארמאניע „א משפט איבער דעם געפאלענעם מאן".

אלס פארזיצער טרעט ארויס דער שריפטשטעלער יאן זאוואדא, בעשולדיגער — טאדעאוש וועניאווא-דלוגאשאווסקי, און פערטיידיגער פראפ. לעאפאלד קראנענבערג.

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנא
ח. י. בזשוזשטאווסקי, ב. זינגער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. קויפמאן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר - קאאפעראטיוו מיט פאי - האפטונג.

מעלדונג

פון די פאך=קורסען ביי „ארט"

צוליב'ן ערפאלג פון דעם שטאפערע-קורס ווערט ארגאניזירט א נייע גרופע.

אויף דעם נאכמיטאגס-קורס פאר השנה און משין-האפט זענען פערהאן אייניגע פרייע ערטער.

איינשרייבונגען ווערען אנגענומען אין ביורא פון „ארט" וואלטשאנסקא 27.

אויף אלע איבעריגע קורסען זענען קיין פרייע ערטער נישטא.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
צוריקגעקעהרט.
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
וענערישע און האר-הויט-קראנקהייטען. מענער שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הערה-אויפשטעל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד
דאמען פון 4—5 נאכמ.
באזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

געבעטע שטיקל געבעטע
פערשידענע פאסענער פון גאבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא-צעראטע, שטעמט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ווי אויך טאפעציר-געגענשטאנדען
סאמעקעס די נייעסטע פאסאנער, מאטראצען אין 3 גאטונגען, אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורלעך אויף וייד-פאטעליקעס, ווי אויך גאנדאלקעס, קאפע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאלטערן, פאר טאפעצירער פערש. פאסענער פון בעסטער האלץ-אויסארבייטונג בעקומט איהר נור ביי
ג. לעווקאוויטש, פולנאצנא 5

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאַליסט פאַר הויט, האָר־ און וועגעריש קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, רענטגען־שטראַהלען און קווארץ־ליכט. עלעקטרא־טעראַפיע.
נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אָוונט.
לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66.
צאַהן־כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון שטשענקעס, גומענס, רושטשענסלעס, צאַהן־פּיסטולעס א.אַ.וו. נעמט אָן פון 1½—5 שבת און יום־טוב פון 10—12

סעזאָן־אויספערקויף!
אויסנוצען די געלעגענהייט — רופען מיר אָן
שפּאַרזאַמקייט
10 ביליגע טעג אין אַלע אָבטיילונגען אויסערגעוועהנליך ביליגע זאַכען
BRACIA P. i M. SCHWALBE
Piotrkowska 85, tel. 62-02.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	גאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוכטמאַן	נערוועז קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענאָוויטש	קינדער־קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס־הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר הײַנבערג	אינ. הערץ לונגען־קר.	11-1 5½—7
ד"ר מטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאַהן־ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאַהן־ארצט	9—2

צאַהן־מגנדהעלונג, בעליכטונגען, קאָראָנען, פּאָמבען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען
א רענטגען־אינסטיטוט
הײלונג פון הויט־ קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
איטפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען אין דער שטאָט.

ערצטליך־קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּראָפ. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

Dr. med. A. MAZUR
אויערן און האַלז־קראַנקהייטען, שטימע־און שפּראַך־פעהלערן (שטאַמלען א. אַ. וו.)
האָט זיך איבערגעצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף זאַכאָדנאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאַווער 46).
נעהמט אָן פון 11⁵⁰—12³⁰ און פון 3—5 נאָכמ. 770

ועתה אישים שמעו לי
ועל תסורו מאמרי פי
לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך
און אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאָנדאָווע ספּראַוועס, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּעטריקאַווער 17
דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צי־ווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואַ־קאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד־ראָזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי־בעצירקען, אַקטען אינטער־ציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען.
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט־קאָנסולענט.

באַדע־וואַנעס

אַלערהאַנט
וועש־קעסלען
און זעמטליכע פיבער־שפּין־טעפּ
בעקומט מען בײַ דער בעוואוסטער פירמע —
„ZGODA"

34 ציגעל־גאַס 34, אין הויף, עקע פּעטריקאַווער
טעלעפאָן 34-51.
בעמערקונג: וואַנעס ווערען אויך אויסגעבאָרגט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכט־הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אָוונט.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדל. פון מענער־שוואַכע. נעמט אָן פון 5—9 אָוונט

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען־קראַנקהייטען און געבורטס־הילף
זגיערזשער 11 טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאַווער 294 פון 12—2 און אין דערהיים פון 5—6 אָוו.

Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען.
2 נאַווראָט 2
נעמט אָן פון 10 פריה, 1—2 און פון 4 8 אָוו. פאַר פרויען: פון 4 5 נאָכמיטאָג. פאַר אָרעמע מיטלען לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל־אַרצט פאַר נירען, בלאָזען־ און האַרן־קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
שפּעציאַלע פון 4—7 אין אָוונד

א מע־בלירט
צימער
פאַר אַנשטענדיגע יונגע־לייט אָדער פּריילינס אויף חודש געלט צו פערדינגען
פּאַלודניאָווע 20 וו. 37.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל
מעבעל
בעסער איהר איבערצייגט אייך נישט אין מייר
44 מעבעל־געשעפט 44
גדאַנסקאַ (דלוגאַ)
טעלעפאָן 62-56
CH. ŁAZNIK
גיט בײַ מיר קענט איהר מעבעל שעהן גוט און ביליג בעקומען פערשידענע
בעמערקונג: אויך קויפט איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, טעלצען, ניי־מאַשינען, מאַטראַצען, טאַפּטשאַנער א. א. וו. פייער צאָהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבערצייגט אייך

פּאָדערט איבעראַל | נאָר די פּאַ־טענטירטע
פעלד־בעטען
Palma-Patent פּראָדוקציע פון דער פאַבריקס־מאַרקע
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 8 יאָהר שטעהט אויף לאַגער און אַ גרויסען אויסוואהל
ניקעל־בעטען, ניקעל־קינדער־בעטען, טיש־בע־טען, אַמעריקאַנקעס, קינדער־וועגעלעך, קינ־דער־בענקעלעך אויף רעדלעך און אויך מעטאַל־טיש.
מאַטראַצען
געבעטע, שפּאַלאַווע און לאַנאַדיסקע
קאַזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אדער ברוין 17 זל., פעלדבעט־בעטלעך 14 זל.
ביליגע בעהאַנדלונג. פאַבריקס־פּרייזען.
האַרט. זעמטליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.
לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 85-31.

אכטונג, חזנים אויך ווי זינגער!
זינגען פון נאָטען ערלערן איך גרינדליך אין משך פון אַ קורצע צייט, איך נעהם אויך אָן איינצושטודירען אַ כאָר אויפ'ן אָרט, ווי אויך אויף דער פּראָווינץ. ביטע זיך צו איבערצייגען! א. קאַרנאָווסקי, שענקע־וויטשאַ 64, 2־טער הויף, פּאַרטער ל., וו. 67. 139

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku 21—II 1928 r.
Dla dorosłych
ZMARTWYCHWSTANIE
podług nieśmiertelnego arcydzieła hr. LWA TOŁSTOJA
Dla młodzieży
BEZDOMNY
podług wieści Hektora Malot'a „Bez Rodziny".

Biuro Próśb
przy ul. PAŃSKIEJ 1
ש. האַכבערג טעל. 36-77
קויפט אויס פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1928. בע־מערקונג: איך נעהם אויך אָן צו ערלעדיגען דעקאָ־ראַווי זעזנאַניעס אויפ'ן יאָהר 1928. 848

Hallo! Hallo! Dzwoń telefon 63-30
„Pogotowie Krawieckie KIERSZA", 91 Żeromskiego 91.
Odświeżamy

garnitur za zł 5. (z odebraniem i odesłaniem) Pranie chemicznie, farbowanie

Suknie za zł. 2.80 (z odebraniem i odesłaniem) nicowanie, przeróbki, reperacje i sztuczne cerowanie

Zakład czynny od 5 rano do 1 w nocy. 193

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט־און געשלעכט־קר.	12—1
ד"ר שמירגעלד	נערוועז און גײַסטיגע קר.	12½—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	12—1
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע־קראַנקה.	1—3
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס־הילף	3—4

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּראַך־שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג אײַנ־שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.
איטפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד"ר זילבערשטיין	צאַהן־אַרצט	10—2 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאַהן־אַרצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

נייהָ־מאַשינען
אַלערליי נייה־מאַשינען מאַך איך אויף די בעסטע בע־דינגונגען, קומט און איבערצייגט אייך מיט אַכטונג:
שטשעשנשליווי, אַלעקסאַנדריסקאַ 27 (מרדכי גבאיס גאַס). 872

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.